

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLIV. évfolyam • 2009. január

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

A **Kétmilliomodik hektár magyar erdőért** emlékérem kítüntetettje *Man-gel Gyöngyi*. A Magyar Rádióban riporterként, tudósítóként, műsorvezetőként, szerkesztőként vesz részt a műsorkészítésben. Érdekes és szakszerű riportjaival kivívta a kollégák és a hallgatók elismerését, de más műfajban is ott-hon van. Szerkeszt híreket, készít tudósításokat, interjúkat, összeállításokat, rövidebb műsorokat és rádiós jegyzeteket. Elhangzott műsorainak száma közel ötezer, köztük nem egy az erdészekre, az erdőre fókuszált. Legfontosabb szakterülete a társadalomökológia, a környezet- és természetvédelem, illetve ennek minden ága a környezetgazdálkodástól az ökopolitikáig.

Civitas Fidelissima

A Hűség napján Civitas Fidelissima díjjal tüntették ki a *Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karát*.

1921-ben a Selmecbányáról Sopronba menekült akadémia erdőmérnök hallgatói – bánya- és kohómérnök társaikkal együtt – Ágfalvánál fegyveres ellenállással védték meg az ország nyugati határát.

A győztes ágfalvi csaták azonban népszavazás kiírásához vezettek (1921. december 14-16.), amelyen Sopron és környékének lakossága a Magyarországhoz való tartozás mellett döntött. Hálából a Magyar Országgyűlés a Civitas Fidelissima (a leghűségesebb város) címet adományozta Sopron városának.

Sopron legjelesebb ünnepe a december derekán tartott Hűség napja, amikor a város felidézi a népszavazás emlékét. Közgyűlése minden év utolsó havában, a Hűség napon rangos elismerésben részesíti azokat a polgárokat, akik kiemelkedő tevékenységükkel, életművükkel szeretett városuk, Sopron hírnevét öregbítették az országban vagy külföldön.

Fotó: **Pluzsik Tamás**

Mecseki Erdőkért Díj

A Mecseki Erdészeti Zrt. minden év ké-ső őszen – idén már kilencedik alkalommal – adta át a Mecseki Erdőkért Díjat. Azon munkavállalóit köszöntötte, akik a munkásságuk révén kiemelkedő szakmai teljesítményt nyújtottak, emberileg példaképpül szolgálnak másoknak. A díjjal – az oklevélen és a kisplasztikán kívül – pénzjutalom is jár.

2003 óta az erdészet saját dolgozóin kívül olyan külső partnereknek is odaítéli az elismerést, akik munkájukkal segítik az erdészszakma elismertségének bővítését, hozzájárulnak a társaság jó hírnevének öregbítéséhez.

Az átadó ünnepségen *Káldy József* vezérigazgató köszöntötte az egybe-gyűlteket és adta át a díjakat.

A Mecseki Erdészeti Zrt. idei jutalmazott munkatársai:

Molnár Tamás erdészeti igazgató a Sellyei Erdészetnél, *Káli Károly* kerületvezető erdész a Sellyei Erdészet munkatársa, *Vas Jánosné* ügyviteli munkatárs a Sásdi Erdészet alkalmazásában, *Lázár Tamás* erdőgondnok az Árpádtetői Erdészetnél, *Adorján Rita* természetismereti-központ vezető szintén az Árpádtetői Erdészetnél, *Nagy Ferenc* erdőgazdasági dolgozó a Pécsváradi Erdészet munkatársa, *Tibanyi Attila* vadászati műszaki vezető a Szigetvári Erdészet alkalmazásában, *Németh Rudolf* személy- és munkaügyi osztályvezető az erdészet Központjában, *Dandos Ferenc* rendszergazda, aki szintén a Központ dolgozója.

A társaság munkavállalóin kívül társadalmi díjazott *Varga Tamás*, a V-Tesa Bt. képviselőjében. A családi vállalkozás a

részvénytársaság megjelenésében játszik szerepet kiadványok, szórólapok, meghívók, plakátok elkészítésével. A másik társadalmi díjazott *Baronék Jenő*, a Mecsek Egyesület ügyvezető elnöke. Az Egyesület nevéhez fűződik több tíz kilométer sétaút, pihenőhelyek, pavilonok létesítése a Mecsekben. Túrákat, kirándulásokat szerveztek, útikalauzokat, évkönyveket, képeslapokat adtak ki.

A társaság a díjátadó ünnepség emelkedett hangulatát megragadva, ünnepélyes keretek között ajándékot adott át fakitermelő vállalkozójának, *Rittlinger Róbertnek*, aki a Németországban megrendezett Fakitermelő Világbajnokságon szerelésben bronzérmert szerzett. Az eredményes szereplés elismerésé-ként egy hétvégét tölthet el a családjával a részvénytársaság egyik, általa ki-választott vadászházában.

A harmadik oldal

A magyar erdészet területén az elmúlt év figyelemre méltó változásokat hozott. Az Országos Erdészeti Egyesület törekvéseinek is pozitív visszaigazolását éreztük az állami erdőgazdálkodás egysége mellett történő batósági állásfoglalásokban. A klasszikus erdőmérnök-képzés visszaállításáért ugyancsak biztató lépések történtek. Reménykedünk, hogy az erdészeti kutatás támogatására tett ígéretek is megvalósulnak. Kiemelésre érdemes az az erőteljes batósági báltérmunka, amely az új erdőtörvény alkotó folyamataiban mutatkozott. Mindehhez társul egy jó gazdálkodási eredmény is, és egy józan megfontolás, ez utóbbi szervezeti keretének megtartására. De ne felejtjük ki a batóság és gazdálkodás nagyszerű egymásra találását az Európai Erdők Hete országos rendezvény során.

Ugyanakkor köztudott, hogy az erdészet markáns kérdéseinek jó irányú mozgástérbe kerülése több esetben csak átmeneti állapot. A különböző érdekcsoportok és az erdő ellentétpárjai – s van ebből számtalan – gondoskodnak a nemkívánatos instabilitásról.

A legfontosabb, meg kell őrizni igazi arcunkat: nem kerülhetünk az arctalan, vesztes szakmák közé. De ezt csak szakmai és törvényi előírásaink megtartásával érhetjük el. Legyen erre is néhány kiemelés, így:

Az ökológia és ökonómia egyensúlyban tartása egyúttal igazságos teherviselést és szolidaritást követel. Az erdőművelés teljes körű alkalmazása többlet-faanyaghoz való jutást is jelent. Az erdő és vadgazdálkodás egyensúlya nélkül a természetes erdőfelújítás elvárt gyakorlata csak írott malaszt marad. Nagy határozottság legyen a fatermés-bozom és a kitermelhetőség vonatkozásában. Tudatos, az éghajlatváltozást is figyelembe vevő fajajpolitika jellemezze munkánkat.

Jövőképtünk alakítása jó helyzetfelismerésen alapul. A magyar erdészet kulcsszerepbe került, mert kezében van a természet- és környezetvédelem egyik fontos „rekvizituma”, az erdő. Helyes, a társadalmat meggyőző politikával a vidékfejlesztés fontos szereplői és a foglalkoztatás meghatározói lehetünk.

Tudnunk kell, hogy csak annyiban változik a világ, amennyit mi is teszünk a magunk kis világában. Úgy, ahogy a „csepp kivájja a követ”. Mi, erdészek mutassunk példát! Álljunk ki a szakma igazságáért, erősítve ezzel annak erdőre és erdészre visszaható értékeit! Így leszünk részesei a nagyon nehéz helyzetben lévő nemzetünk megújulásának.

Csak ez a járható út, s ehhez minden magyar erdész számára reményteljes Új esztendő! és jó Szerencsét kívánok!

Dr. Pethő József
elnök

Ezúton köszönjük az ünnepekre küldött jókívánságokat!

Tartalom

Búcsú a 2008-as esztendőről	2
Erdészkitüntetés újságíróknak	5
Zöldek az erdőtörvény-tervezettel szemben	6
A 35. FAGOSZ konferenciáról	6
Dr. Sipos Árpád: „Abcúg” Erdőtörvény??	7
Mizik András: Gazdasági recesszió... Fapiaci recesszió? ..	8
Emmerlingné Köbler Marietta: Erdészeti birtokpolitika a gyakorlatban	9

Kaszala Judit–Rumpf János:
Friss diplomások
tanulmányútja

Balogh Csaba–Németh János: Szálalás az Őrségben és a Vendvidéken	12
Bidló András–Heil Bálint–Kovács Gábor: A törékeny fűz (<i>Salix fragilis</i>) termőhelyigénye	14

Pápai Gábor:
Példamutató rendezvény
Somogyszobon

Bakó Csaba: Új erdészeti információs központ	18
Takács Gábor: Fatörzsön harminckét név	19
Új főosztályvezetőnk van	19

Dobos Arnold–Domina Norbert: Napkori Erdőgazdák Zrt.	20
Dr. Sárvári János: MEGOSZ eseménynaptár 2008	21
Dr. Somogyvári Vilmos: Mi lesz veled szaktanácsadás?	22

Pápai Gábor: Hit, remény, szeretet	23
Pápai Gábor: Ami az Almanachból kimaradt	25
Híroldal • Híroldal • Híroldal • Híroldal	26
Egyesületi hírek	27
Dr. Gólya János: Fakitermelő Vilgbajnokság	31

Peták István: Még egyszer a pátosokról

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLIV. évfolyam 1. szám (január)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Puskás Lajos, Sárvári János.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93, fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@mtesz.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: **DR. PETHŐ JÓZSEF elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2009. január 9.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Hol van már a tavaly hó? Fotó: Gregus László Géza

Búcsú a 2008-as esztendőről

Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége és az OEE Közönségkapcsolatok Szakosztálya, az Erdők a Közjóért Szakosztálya, valamint az MGSZ Központ Erdészeti Igazgatóságával közösen ez utóbbi székházának nagytermében tartotta évzáróját, mely egyben sajtótájékoztató is volt. Az esemény házigazdái *Wisnovszky Károly* igazgató (MGSZH) Központ Erdészeti Igazgatóság és *dr. Pethő József* elnök (OEE) voltak. *Kertész József* konferálásával indult a rendezvény, majd *Zétényi Zoltán*, a Közönségkapcsolatok Szakosztályának elnöke mondott köszöntőt és egyben beszámolót. Mint mondotta, fontos, hogy összefoglalásként tükröt állítsunk a szakma és az újságírók számára az év során feldolgozott erdészeti témákról. Kiemelte, hogy a rendezvény újszerű, hiszen két szakosztály is bekapcsolódott az eseménybe, mely remélhetőleg a jelenlévő sajtó képviselőin keresztül a nyilvánosság elé is eljut. Fontos, hogy az évzárón részt vesz az erdészeti hatóság is, hiszen a különböző területek összefogásának nemcsak szimbolikus jelentése van. (Az MGSZ Központ Erdészeti Igazgatóság a Széchenyi utcából

átköltözik az FVM Kossuth téri épületébe. A szerk. megj.) *Zétényi Zoltán* ezután részletesen ismertette a fontosabb erdészeti eseményekről a sajtóban megjelent híradásokat, úgy, mint az év eleji falopásokat érintő (Sajólad-Brüsszel) híradásokat, a védett erdők zöld tárca általi kisajátításának kezdeményezését, az erdészeti felsőoktatás 200 éves évfordulójával kapcsolatos

eseményeket, továbbá a magánerdő-tulajdonosok tüntetését a jogos, de elmaradt kifizetések miatt; az erdőtüzek szezonját, valamint a köztársasági elnöknek az erdővel kapcsolatos – nem éppen tárgyilagos – megnyilvánulásait. Beszélt a vándorgyűlés sajtóvisszhangtalanságáról, majd a hidegek beálltával újra az illegális fakitermelés és ipari méretű falopások ügyéről. Sajnálatait fejezte ki, hogy az elmúlt év – kétségtelenül – legjelentősebb „eseménye”, az erdő-törvény célegyenesbe érkezése volt. Köszönetet mondott a sajtó azon munkatársainak, akik elfogultság nélkül, objektíven tájékoztattak.

Ezután *Pethő József* köszöntötte a megjelenteket. Kiemelte, hogy összefogással remélhetőleg elérhetővé válik a felsőoktatási képzés bolognai rendszerből történő kivonása, valamint megelőzhető az állami erdőgazdálkodás privatizációja, illetve az összevonásra irányuló kormányzati szándék. Fontosnak tartotta, hogy a médiumok figyelemre méltó műsoridőt szenteltek az erdészeti témáknak.

Kiss János leköszönő főosztályvezető, felhasználva a sajtó előtti nyílvanosság alkalmát, összefoglalta a ki-nevezése óta elért eredményeket és az új erdőtvénnyel kapcsolatos véleményét.

Számvetés

Itt az év eleje. Ideje, hogy számba vegyünk az elmúlt időszakban végzett munkát, valamint az ágazatot érintő eseményeket. Először is köszönöm a bizalmát és segítségét azoknak, akik megtiszteltek velem. A bírálóknak és vitapartnerneknek az őszinte, szakmát és erdőt félő érveit, szavait. Talán nem is tudják, de ezek a megnyilvánulások sokszor ösztönöztek a problémák ismételt átgondolására és a lehetőségek mérlegelésére. Úgy tapasztaltam, hogy a szakma megmozdult az ágazatvezetésben keletkezett űr betöltését követően, és várakozással tekintett a minisztériumra.

2007. év szeptemberében munkámat azon ígéret birtokában kezdtem, hogy az FVM biztosít minden feltételt annak érdekében, hogy az erdészet területén jelentkező feladatokat az ágazat vezetése el tudja látni. Az élet számtalan alkalommal produkál új, váratlan helyzeteket, melyek nem illeszkednek az eredeti elképzelésekbe, így nehezítik az eredmények elérését. Így történt ez nálunk is, ennek ellenére köszönet illeti a minisztérium vezetését az erdészeti ágazat támogatásáért, a kritikus helyzetekben tapasztalt határozott kiállásáért.

2007. év vége és 2008. dolgozó időszak volt az ágazat életében. Több témával foglalkoztunk, ami terveinkben szerepelt, és olyanokkal is, amit mások találtak ki számunkra. Vegyük sorba a történeteket. Különböző okok miatt üresedések történtek az erdészeti osztályon, amit rövid idő alatt be kellett tölteni. Arra törekedtünk, hogy tettekre kész, elhivatott, jól képzett emberekkel töltsük fel a megüresedett helyeket. A szerencse, vagy valami más segítségünkre volt, és megtaláltuk azokat a kollégákat, akik a mai napig lelkiismeretesen, pontosan végzik munkájukat. Részben nekik köszönhető, hogy nagyot tudtunk előre lépni a jogalkotási feladatok terén.

Hosszú távú legfontosabb feladatunk az erdőtvény megújítása volt, ami első látásra a más ágazatokkal való egyeztetések miatt problémásnak, de megvalósíthatónak látszott. Miután belebonyolódtunk a folyamatba, rá kellett jönnünk, hogy a gyakorló erdészek sok dolgot másképpen látnak, mint mi, mást tartanak hangsúlyosnak és fontos-

nak. Számos, sokszor nem felhőtlen tárgyalást folytattunk. Több száz írásos vélemény, javaslatot tekintettünk át, melyeket az ágazat szinte minden területéről, civil szervezetektől, minisztériumoktól kaptunk. Egy dologban mindegyik azonos volt, és ez a valami az erdő iránti figyelem és felelősség megnyilvánulása. Ebből is érezkelhető, hogy az erdő fontos szerepet tölt be a társadalom és az állam életében. Az eredményes tárgyalások sorát a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériummal zártuk. Miután a kormányzaton belül megszületett a mindenki számára elfogadható változat, a törvénytervezet benyújtásra került a parlamentbe. Ahhoz, hogy az országgyűlés napirendre tűzze, négy parlamenti bizottság támogatására volt szükség, melyeket az illetékes bizottságok megadtak. Különösen fontos, hogy a bizottsági meghallgatások során építő jellegű hozzászólások hangzottak el, párhuzamotartozástól függetlenül, ami azt vetíti előre, hogy az országgyűlési képviselők értik a tervezet jelentőségét, és szakmai alapon közelítenek hozzá. Különösen örömdetes, hogy a Környezetvédelmi Bizottság egyöntetűen támogatta az új erdőtvény-tervezetet. A parlament 2008. évi utolsó munkanapján megkezdődött a téma általános vitája. Fontos, hogy a kihirdetésre kerülő jogszabály úgy szabályozza az erdőben folyó tevékenységeket, hogy a jövőben is garantált legyen a tartamos gazdálkodás és a természeti értékeink védelme, valamint az erdők társadalomnak nyújtott szolgáltatásai biztosítottak legyenek. Mindez finanszírozható, megvalósítható módon történjen. Azt érezzék az erdőtulajdonosok, erdőgazdálkodók, hogy az erdejük által biztosított szolgáltatásokat a társadalom elismeri, és segíti munkájukat.

Ugyancsak fontos feladata volt az ágazatvezetésnek az állami tulajdonú erdők vagyongazdálkodásával kapcsolatos kormány előterjesztés elkészítése. A folyamat négy minisztérium közreműködésével zajlott, mely a mai napig nem fejeződött be. Nagy jelentőségű ügyről van szó, ugyanis a kormánynak döntenie kell, hogy az állami erdők kezelését ki végezze, illetve milyen szakmai és gazdasági feltételek-

kel. A társadalom erdőkkel kapcsolatos fokozott elvárásait, igényeit elsősorban ezek az erdők tudják kielégíteni, ebből adódóan vannak többletterhek, amit a vagyongazdálkodóknak vállalnia kell. Az egységes vagyongazdálkodás minden erdőben az egységes, legmagasabb szakmai színvonalat, valamint a nagy méretből adódóan az egyes területek közötti könnyű finanszírozási kiegyenlíthetőséget jelenti. Fontos, hogy mielőbb döntés szülessen az ügyben, és a vagyongazdálkodási szerződések megkötésre kerülhessenek, ami az állami erdők kezelésének alapját kell, hogy képezze.

Szintén örökdönd téma a természetvédelem és az erdészet kapcsolatában, hogy ki határozza meg az erdő sorsát, ki döntse el, mi történhet az erdőben. Hosszú és fárasztó tárgyalások folytak a két tárca között, melyeken nem jutottunk előrébb. Jelenleg a kormány levette napi-

rendről a kérdést. Álláspontunk szerint szükség van egy szintetizáló szakmára, amelyik az erdővel kapcsolatos mindenféle igényt felmér, összegzi, és felelős döntést tud hozni. Természetesen szem előtt tartva az ökológiai és ökonomiai körülményeket, magyarul a természethez minél közelebbi, megvalósítható tevékenységeket tervez és engedélyez erdeinkben. Ez a szakma az erdészet, hiszen egyedülállóan itt van erdővel kapcsolatos biológiai, műszaki, gazdasági képzés. A mi felelősségünk viszont, hogy figyeljük a társadalom, valamint más szakmák időnként változó igényeit, és ezeket ne zsigeri ellenállással, hanem megértéssel fogadjuk, így méltók lehetünk nagy elődeinkhez és hagyatékukhoz, a mai erdőkhöz.

A korábbi évek támogatási rendszere teljesen megszűnt, ezért újat kellett alkotni. Ilyenkor az ember megnézi, mennyi forrás áll rendelkezésre, és rangsorolja a feladatait. Így tettünk mi is. Egyik fontos tartozása az államnak a gazdálkodók felé az erdőfenntartási járulékkal

terhelt erdőfelújítások támogatása és a nemzeti erdőtelepítések finanszírozása. Mint tudjuk, az erdőfelújítás terén korábbi döntés alapján a magán- és közösségi tulajdonú területek részesülhetnek támogatásban. Ennek megfelelően elkészült és kihirdetésre került a 2010. december 31-ig érvényes két támogatási rendelet, melyek lényege, hogy a fenti időpontig minden érintett gazdálkodó megkapja a befejezett egységárat erdősítési után, amely így biztonságot nyújt a kiadások fedezésére. Mondhatják sokan – teljesen jogosan -, hogy a jogszabályok későn jelentek meg, ezzel bizonytalanságban tartva a gazdálkodókat. Ennek oka, hogy az agrártámogatásokról szóló jogszabályok alkotását érintő törvény, valamint rendeletek születtek, illetve változtak 2007. év folyamán, továbbá az erdészeti ágazat nem szokványos támogatási menetrendje nehezen volt beilleszthető jogszerűen a rendszerbe. Ez a többi támogatási rendelet megszületését is hátráltatta.

Fontos támogatási célnak tartottuk a magánerdő-gazdálkodás minél magasabb színvonalú fenntartását és szakmai fejlődését, a meglévő közjóléti berendezések fenntartását, valamint az erdészeti erdei iskolák működésének támogatását. Nyilván lehetett volna még találni támogatandó célokat, sőt támogatási rendeletet is lehetett volna készíteni ezekre, de ez maga lett volna a felelőtlenség. Így maradt ki például az erdei kisvasutak támogatása, melyre nem állt rendelkezésre keret. Célunk volt, hogy minden támogatásnál, ahol ez lehetséges, egységáras normatív finanszírozás valósuljon meg. Ez egyszerűsíti a gazdálkodók és az ellenőrzést végzők dolgát is, továbbá nem a papírokra, hanem az elvégzett munkára vagyunk kíváncsiak. A magánerdő-gazdálkodás támogatásának filozófiája az, hogy lehetőleg minél több erdőterületen legyen emelt szintű szakmai irányítás, il-

letve ahol lehetséges, erdész legyen az erdőgazdálkodó. Ez nemcsak szakmai, hanem anyagi felelősséget is jelent a szakember számára, ami a gazdálkodás színvonalát javítani fogja. Ki kell emelnem még az erdészeti erdei iskolák támogatását, amit fontosnak tartunk a gyerekek egészsé-

ges testi és lelki fejlődésének elősegítése végett. De nem elhanyagolható az erdő és az erdészszakma megismertetésének lehetősége is az ettől távol élőkkel.

Az adófizetők erdőre vonatkozó 1%-os befizetéseinek gyors és hatékony felhasználása csak úgy történhetett meg, hogy a civil szervezetekkel termékeny egyeztetést folytattunk. Köszönjük azt a bizalmat, amit tanúsítottak irányunkban. Észre kell vennünk, hogy a civil társadalom erdőre irányuló figyelme nemcsak szakmánk bírálatában nyilvánul meg, hanem az erdőért való konkrét tevékenységekben, lásd ennek a támogatásnak a lehetőségét.

Az EU-s támogatásokról szóló rendeletek alkotásában a szakma társszerzőként jelenik meg, de nem mi vagyunk a feladat felelősei, ezért a rendeletek időzítése jórészt nem tőlünk függ. Természetesen az FVM vezetésével egyetemben mi is szeretnénk, ha minden támogatási lehetőség gyorsan kihirdetésre kerülne, de ennek vannak fizikai és technikai korlátai, amit nem tudunk megváltoztatni, ezért egy kicsit még türelemmel kell lennünk.

Nagy jelentőségű esemény volt 2008. év októberében az Európai Erdők Hete országos rendezvénysorozata. Miért volt jelentős? Először sikerült az ágazatvezetés által megszervezni és lebonyolítani egy egységes arculatot mutató ágazati rendezvénysorozatot, melynek volt saj-

tó- és társadalmi visszhangja. Továbbá megtisztelte a rendezvényeket *Gráf József* miniszter úr és két szakállamitkár, ezzel is jelezve szakmánk jelentőségét az agráriumon belül. A társadalom tagjaival való kapcsolattartás fontos lesz a jövőben is, amit az FVM vezetése felismert, és a jövőben fenn kíván tartani.

A nagyobb dolgokat kiemelve ezek zajlottak az ágazat vezetésének közreműködésével az elmúlt időszakban. Biztosan volt olyan, amit még jobban lehetett volna végezni, de tudomásul kell vennünk, hogy más szakmákhoz hasonlóan az ágazatvezetés létszáma nálunk is drasztikusan csökkent. Jelenleg az osztályvezetővel együtt hét fő végzi azt a munkát, melyet néhány évvel ezelőtt több, mint húszan végeztek. Ezért nagyon fontos a szakma bizalma és támogatása, hogy gyors és megalapozott döntések születhessenek.

Munkám során érezhető volt a szakma felől érkező bizalom, amit a segítő és érdeklődő telefonhívások és személyes találkozók jeleztek. Vállalásom 2008. december 31-én letelt, visszatértem családom közelségébe és mindennapi szeretetébe. Kérek mindenkit, hogy legyen bizalommal az új főosztályvezető, *dr. Nagy Dániel* iránt is és segítse munkáját. Benne olyan embert ismertem meg, aki szakmailag képzett, elhivatott, kitartó, emberileg kifogástalan, igazi erdész.

Üdv az erdészeknek!

Kiss János

* * *

Wisnovszky Károly az aktuális és tervezett erdészeti támogatásokról, az erdészeti igazgatás jelenéről és jövőjéről, a felállítandó erdővédelmi szolgálatról tájékoztatott.

Üde színfoltja volt a rendezvénynek, amikor *Mangel Gyöngyi*, a Magyar Rádió munkatársa a „Kétmilliomodik hektár magyar erdő” emlékérmét vehette át.

Az összejevetelt a két rendező szakosztály ülése zárta.

Kép és szöveg:

Gregus László, Pápai Gábor

„El fog jönni, mert el kell jönnie az időnek, amikor az erdő minden magyar kultúremlék szemének és szívének egyik legkedvesebb tárgya lesz, és azt nemcsak azért fogja becsülni, mert testét-lelkét üdíti és meggyógyítja, szépjérzékét pedig gyönyörködteti – de mert magán- és közgazdasági érdekek szempontjából is, benne a nemzet egyik legszebb és legértékesebb kincsét ismeri fel.”

*Kálmán Károly (1867–1940)
országos főerdőmester*

Erdészkitüntetés újságírónak

Mangel Gyöngyi, a Magyar Rádió munkatársa, vezető szerkesztője – mint arról a borító belső oldalán olvasható – Kétmilliomodik hektár magyar erdő emlékérmét kapott. Az esemény azért is hírértékű, mert erdészkitüntetés – a szakmaiakat kivéve – még nem kapott újságíró.

– *A természetről, a természet- és környezetvédelemről készített riportjainak, interjúinak, műsorainak, cikkeinek száma több mint ötezer. Ha figyelembe vesszük, hogy 1992 óta főfoglalkozású újságíró, már maga a szám is elismerésre méltó. Van-e családi indíttatása a természetszeretetének?*

– Érdekes módon az élő és a holt fával kapcsolatosan is. Az egyik nagyapám műbútorasztalos volt, néhány foglalkoztatottal. Az ötvenes évek elején egy szép napon bement a műhelyébe és szögre akasztotta a zakóját, benne valamennyi személyes okmányával. Nemsokára ávosoktól kísért államosítók törtek rájuk, közölve, hogy a műhelyt lefoglalják, mehet Isten hírével. Amikor az első döbbenetből magához tért, nyúlt az öltönye után, hogy elhagyja a műhelyt. Az egyik ávos határozott mozdulattal megakadályozta, mondván, hogy most már az is a műhelyhez tartozik. A másik nagyapám Letz Lajos volt, osztrák származású erdész, és a felvidéki Liptószentmiklós környéki erdőkben szolgált. Mindenki nagyon szerette, köztiszelet övezte, egészen a trianoni döntésig, amikor „takarodj magyar” lett a kedves Lajos bácsiból. Ezután Budapestre költözött családjával, és dokumentum igazolja, hogy részt vett a nagy, Kaán Károly kezdeményezte alföldfásításban.

– *Úgy tudom, hogy 1995-ben környezetvédelmi újságírói ösztöndíjjal a bostoni National Radio-nál szerzett szakmai tapasztalatokat?*

– Egy rövid, de nagyon érdekes időt töltöttem odakint, s meg kell mondanom, fel sem merült bennem, hogy hosszabb ideig kint maradjak. A közszolgálati rádiónál ismerkedtem az ottani munkával, így eljutottam az energetikai minisztériumba is, ami a valóságban a nukleáris hadi ipar következményeivel foglalkozott. Mert az az igazság, hogy odakint sincs megoldva a radioaktív hulladék kezelésének kérdése. Nem akarom untatni az olvasót szakmai kérdésekkel, de azért elmondom, hogy a heti egyórás műsort készítő szerkesztőség tizenöt fős stábból állt, akiket az ország minden részéből tudósító külsősök segítettek. Egy főállású alkalmazott például csak a pénzügyi feltételek biztosításával foglalkozott, hogy a műsorkészítőknek az ilyen jellegű munka ne rabolja az idejét. Egy másik munkatárs például csak a hallgatói telefonokkal foglalkozott. Megtudtam, hogy az Államokban az első nagyobb környezetvédelmi botrány akkor pattant ki, amikor egy rekvizitált területre épülő lakótelepen szaporodtak – először a gyermekek, majd a felnőttek körében – a rejtélyes megbetegedések. Kiderült, hogy veszélyes hulladékot ástak el a területen.

– *Először 1992-ben találkoztunk egy OEE rendezvényen. Akkor még szokatlan volt, hogy vezető médiából érdeklődjenek az erdészek munkája iránt. Azóta ez a helyzet jelentősen megváltozott, amit bizonyít a most kapott kitüntetés is. Talán első kézből választ kaphatunk arra, hogy erőfeszítéseink ellenére az erdés-*

szetről miért a mínuszos bírék, események kapnak inkább publicitást?

– Higgyék el nekem, hogy ez jórészt nem a mi hibánk. Aki figyelemmel kíséri a hírhordozókat, azt tapasztalja – legfőképp a kereskedelmi adóknál, csatornáknál, újságoknál –, hogy a botrány, az igénytelenség, a „sztori” vagy a mostanában sokszor emlegetett „celebes” kultúra hozza a pénzt, amiből a közismert okok miatt egyre kevesebb van. Nagyon nehéz mindezzel eredményesen felvenni a versenyt, a szakmai hírek nem mindenkinek fontosak. Viszont a szakmásokban, így a Kossuth Rádió Zöldövezet vagy az Oxigén című műsoraiban fontos szerepet kapnak az erdészeti témák.

– *Jó, jó, mi meg gyakran halljuk, hogy az erdészek irtják az erdőt, és nem is olyan régen köztiszeletben álló publicista már-már összefonódást tételezett fel az erdészek és a fatolvaj mafiózók között! Hogyan védekezhetünk az ilyesfajta megütelés ellen?*

– Javasolom, hogy minden adódó alkalmat használjanak fel, komolyabb esetekben azonnal tartsanak sajtótájékoztatót, és lehetőleg a laikus közönség számára is érthető retorikával, nyugodtan fejtsek ki az esetek szakmai szükségességét, vagy tiltakozzanak, hogy semmi közük a derékban kivágott, olykor sokhektárnyi erdőterületen bekövetkezett fairtáshoz. Mert valószínűleg az átlagember számára abból adódik a fogalomzavar, hogy ha egy kivágott területet lát, akkor erdőirtásnak véli. Számptalan turistával beszéltem, készítettem ilyen-olyan anyagot, amikor mindezeket tapasztaltam, hallgatói telefonokat is sokat kapunk, amikor a favágásokat bírálják. Ezek egy része sajnos valóban fatolvajok műve, más esetben nem tudják, hogy az tervezett és engedélyezett favágás volt, és talán nem veszik észre a mellette lévő felújított vagy újraerdősített területet.

Mindenesetre nagyon hasznos a külföldi médiák illetékes szerkesztőivel, újságíróival a személyes kapcsolatok kialakítása, ápolása, amit bizonyít az Erdészeti Lapok – immár évtizedes – újságíróknak szervezett országjáró terepi bemutatói.

– *Köszönöm a beszélgetést, gratulálok a kitüntetéshez, bízva abban, hogy a következő újságíró elismerésére nem a hárommilliomodik hektár erdő átadása után kerül sor.*

Pápai Gábor

Zöldek az erdőtörvénytervezettel szemben

34 környezet- és természetvédő civil szervezet kéri az Országgyűlést, hogy tegyen lépéseket annak érdekében, hogy a Kormány vonja vissza „Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról” szóló törvénytervezet*. A koncepcionális és tartalmi problémák mellett a zöldek az elégtelen előkészítésre és a társadalmi egyetértések hiányára is felhívták a figyelmet.

A zöld szervezetek véleménye szerint a tervezet olyan mértékben csökkenti a hatósági jogköröket, és liberalizálja az erdőgazdálkodás szabályait, amelyek az erdővagyon védelmét és a természeti értékek megőrzését veszélyeztetik. Az adminisztratív kötelezettségek és a hatóságok beavatkozási lehetőségeinek csökkenését nem ellensúlyozzák határozottabb törvényi előírások. Mértékadó tudományos és szakmai körök szerint is, az erdőgazdálkodás szabályait a tervezetnél jóval differenciáltabban kellene megállapítani, az erdők ökológiai értéke, természetessége és a társadalom életében betöltött funkcióinak fontossága szerint.

Az erdőtörvény Országgyűlés elé terjesztett változata egyáltalán nem foglalkozik az európai uniós tagsággal járó természetvédelmi kötelezettségekkel. Az Európai Bizottság szerint az új erdőgazdálkodási tervek a Natura 2000 vonatkozású hatásvizsgálati eljárásnak kellene alávetni, illetve ezt törvényben előírni. Ezt azonban a törvénytervezet nem teszi.

A törvénytervezet egyoldalú abból a szempontból is, hogy túlzott mértékben védi az erdőgazdálkodók jogait és rövid távú egyéni érdekeit, de a társadalom többi tagjának szinte semmilyen jogot nem biztosít. — mondta *Gyöngyössi Péter*, a Magyar Természetvédők Szövetségének elnökségi tagja.

A tervezet nem ad semmilyen törvényi garanciát azoknak a társadalmi csoportoknak, akik az erdőkkel kapcsolatos közérdekű funkciókat (természetvédelem, egészség, oktatás, szabadidő, turizmus) használják. Nem szavatolja e társadalmi csoportok képviselőinek, hogy jogaik tartós érvényesítése érdekében be-

avatkozassanak az erdőügyek alakításába. A törvénytervezet nem biztosítja a társadalmi részvétel lehetőségét a szakigazgatási eljárásokban sem.

A tervezet készítése és ún. társadalmi vitája során az előterjesztő csak az erdészeti szakmai körök javaslatait vette figyelembe, kiszolgálva a rövid távon elérhető nyereség maximalizálásában érdekelt gazdálkodói igényeket. A előkészítők nem folytattak érdemi egyeztetést sem a környezet- és természetvédő szervezetekkel, sem a társadalom egyéb csoportjaival, de még azokkal az erdészeti szervezetekkel, erdőtulajdonosokkal, erdőgazdálkodókkal sem, akik a fenntartható erdőgazdálkodást szorgalmazzák.

A tervezettel két ülésén, több órás vi-

ta során az Országos Környezetvédelmi Tanács is foglalkozott, meghallgatva az erdőgazdálkodásért és a természetvédelemért is felelős tárca véleményét, ill. az erdészeti és természetvédő civil szervezetek szakértőit. A tanács állásfoglalásában megállapította, hogy „az erdőgazdálkodás új alapelveiről megnyugtató szakmai konszenzus nem alakult ki, amelyre az új szabályozást lehetne felépíteni, ezért a testület nem javasolja a kormánynak, hogy a törvénytervezetet a parlament elé terjessze, csak alapvető és koncepcionális változtatások után”. Az előterjesztő figyelmen kívül hagyta mind az Országos Környezetvédelmi Tanács, mind a zöld szervezetek, mind pedig a környezetvédelmi tárca ott elhangzott véleményét.

Mindezek tükrében, az erdők kiemelt közjóléti szerepének és természetvédelmi értékeinek megóvása érdekében, a környezet és természetvédő civil szervezetek a törvénytervezet koncepcionális átdolgozását javasolják.

A 35. FAGOSZ konferenciáról

A több mint száz résztvevőnek *Kiss János* (FVM) főosztályvezető ismertette a készülő új erdőtörvénnyel kapcsolatos elképzeléseket Tihanyban. A jelenleg hatályos 1996. évi erdőtörvény életbelépése óta például gyökeresen átalakult az erdőgazdálkodás finanszírozási rendje, megszűnt az erdőfenntartási járulék, épp úgy, mint a nemzeti felújítás, telepítés támogatása is. Jelentős tehernövekedést jelentett a hatóság számára a mintegy 40%-os létszámcsökkenés. Kiemelten kellett kezelni a kritikus méreteket öltő falopások kérdését is. Itt – úgy tűnik – sikerül egy 50-60 fős erdővédelmi őrszolgálatot „hadrendbe” állítani. Minden biztonnyal javít a helyzeten az erdei faárúk származáskövetését lehetővé tevő származási, illetve művelési lap.

Felhívta a figyelmet a magánerdő-területek jelentős növekedésére és a szektort érintő új szabályokra. Megszűnik az éves üzemterv, bevezetik a természetességi kategóriákat.

Fekete Szabolcs, a FALCO Zrt. fabe-szerzési vezetője bejelentette, hogy ezentúl a mohácsi falemezgyártóval közösen szerzik be az alapanyagot, melyet személy szerint ő koordinál.

Mibucz György levélben értesítette a tanácskozást az újkígyósi falemezüzem válságos helyzetéről.

Zatik József ügyvezető igazgató elő-

adást tartott a darabonkénti, vonalkódolt, lombos fűrészáru interneten való értékesítésének lehetőségéről. Megoldották, hogy a lombos fűrészáru akár rakatos tételben, de szálanként is lehet náluk interneten rendelni, a tételeket kívánságra házhoz szállítják. Ismeretei szerint ez a kiszolgálási mód egyedülálló a világon.

Az erdei apadék aprításáról és a szállítás gyakorlati tapasztalatiról *Jákli Csaba* ügyvezető igazgató tartott előadást, melyben többek között kiemelte, hogy a tűzifaválaszték 1 méterről 2-3 méter hosszra való emelésével meggyorsult a termelés, rakodás. Cége mára 35-40 ezer köbméter anyagot mozgat, az aprítógépük kapacitása évi 25 ezer tonna. Rámutatott, hogy ausztriai példák alapján a fatüzelésű fűtőművekbe hozzávetőleg 50 km-es körzetnél messzebből nem szabad szállítani.

Az előadássorozatot *Németh László* ügyvezető igazgató zárta, ismertette Lenti-ben működő cégének gyártásfejlesztését, a 2001-ben megindult faház és egyéb gyártott termékek gyártását, kiemelve a térségben működő asztalosokkal való alkalmankénti összefogást. Ez utóbbit hiányolja a vidék iparosáival kapcsolatban, valamint sajnálkozását fejezte ki, hogy nincs elég szakmunkás.

Möcsényi Miklós titkár a FATÁJ Hírlevél jelentőségéről számolt be.

(FAGOSZ Híradó)

* A kormány a törvénytervezetet T/6934 számon terjesztette be az Országgyűlés elé.

„Abcúg” Erdőtörvény??

A WWF Magyarország közölte, hogy 34 környezet- és természetvédő civil szervezet arra kéri az Országgyűlést, tegyen lépéseket annak érdekében, hogy a kormány visszavonja az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvénytervezetet. „A zöldek szerint a tervezet olyan mértékben csökkenti a hatósági jogköröket és liberalizálja az erdőgazdálkodás szabályait, amelyek az erdők védelmét és a természeti értékek megőrzését veszélyeztetik.” (MTI)

Itt ismét büzlük valami. Szerintem a civil szervezeteknek félrevezető módon megmagyarázták, hogy az erdő tartamos fenntartását veszélyezteti a kormány általi majdani Erdőtörvény-tervezet előterjesztése.

A spekulánsok célja az, hogy az erdőknek egy kiválasztott részét el kell venni azoktól, akik korábban évszázadokon keresztül kezelték; az utóbbi időben több mint 140 éve az Erdőtörvény előír-

sai szerint. A tulajdonjogot (kezelést) át kell adni az új szemléletű kezelőknek, akiknek az erdő életével kapcsolatos ismerete még ki sem bújta a tojásból.

Az a téves nézet lett úrrá, hogy az erdő ilyen irányú birtokbavétele mint a környezet és természetvédelem meghatározó eleme a feladatát csak így tudja teljesíteni.

A megfelelő táblák kirakásával fenn hirdethetik, íme a jól végzett munkájuk gyümölcse.

Az erdészek nem beszéltek, hanem cselekedtek az erdők gazdasági és immateriális feladatának teljesítése érdekében.

Az erdészársadalomra sértő, az erdőre pedig káros a manipulált alapú cselekedet.

A környezetvédelemnek az erdőn kívül van igen sok tennivalója, de ott kevésbé látványos a munka. Pl. a már szakállt növesztett garéi veszélyes hulladék elszállítása és hasonló károsítás megelőzése. Ivóvizek védelme. Az ipari és háztartási hulladék kezelése. A káros gázok kibocsátásának csökkentése. A zajárta-

lom fékezése. A szántók élő edafonjának fenntartása. A vegyszerek káros hatásának vizsgálata. Az éghajlatváltozás kedvezőtlen alakulásának rögzítése, fékezése. Klónozott szaporítóanyag kiszűrése.

Lakossági szennyvizek összegyűjtő helyeinek vizsgálata, a kórokozók terjedésének minimumra csökkentése érdekében.

Nagyon fontos az erdőnek az élőlényekre kifejtett nélkülözhetetlen hatása, de nem mondhatunk le a faanyag felhasználásáról sem. Van tehát környezetvédelmi feladat sok, és a költségeket inkább a fentebb jelzett feladatra kellene fordítani, nem az erdő átvételére koncentrálni.

Az a javaslatom, hogy a civil szervezetek a környezetvédelemmel kapcsolatosan hallgassanak a megtapasztalható valóságra, a félrevezető kiszűrésére.

A gáncsoskodás helyett inkább az erdészekkel való együttműködést tartom szükségesnek az eredményesebb munka érdekében.

Dr. Sipos Árpád

környezetvédő és tájrendező
szakmérnök

Vigyázó szemetek Kínára vessétek!

Erdészszakmai kiutazás KÍNÁBA

- látogatás a Pekingi Erdészeti Egyetemen,
- a Kormányzati Erdészeti Adminisztrációs Minisztériumban, valamint
- a Kínai Erdészeti Tudományos Kutatóintézetnél,
- a CHANGSHA-i helyi erdőgazdaságnál. (Csak a B programban!)

A. Kiutazás időpontja: 2009. február 23–március 2. (Jelentkezési határidő: 2009. február 6.)
vagy 2009. március 9–16. (Jelentkezési határidő: 2009. február 23.)

(Időtartam: 8 nap/ 5 éj+2 éj a repülőn)

B. 2009. február 23–március 6. (Jelentkezési határidő: 2009. február 6.)
vagy 2009. március 9–20. (Jelentkezési határidő: 2009. február 23.)

(Időtartam: 12 nap/ 9 éj+2 éj a repülőn)

Utazás: repülővel és autóbusszal • Ellátás: félpanzió • Elhelyezés: 4* szállodában • Idegenvezetés: magyar nyelvű idegenvezető Budapestről

Részvételi díj:

A. 348 900,-Ft/fő+ÁFA* • Repülőtéri illeték: kb. 89 000,-Ft/fő • Vízumdíj: 12 000,-Ft/fő, Egyágyas felár: 59 900,-Ft/fő

B. 599 900,-Ft/fő+ÁFA* • Repülőtéri illeték: kb. 89 000,-Ft/fő • Vízumdíj: 12 000,-Ft/fő, Egyágyas felár: 99 900,-Ft/fő

A részvételi díj tartalmazza: a BUD-PEK-BUD repülőjegyet, a transzfereket, a programokat, a szakmai látogatásokat, a szállást, az ellátást, a magyar nyelvű kísérő idegenvezető díját.

A részvételi díj nem tartalmazza: a repülőtéri illetéket, vízumdíjat (a vízumkérelmeket már indulás előtt legalább 24 nappal el kell juttatni irodánkhoz 1 db színes igazolványképpel és a vízumdíjjal, a vízumügyintézés késedelmi felára 12 000 Ft/vízum), borraivalókat (kb.5-6 USD/fő/nap), a biztosításokat, a fakultatív programokat és a felárakat.

A részvételi díjat min. 10 fő részvétele esetén tudjuk biztosítani. Kisebbségi létszám jelentkezése, illetve jogszabályváltozás esetén a részvételi díj összege módosul.

Az árfolyamváltozás ingadozása befolyásolhatja a repülőtéri illeték, illetve a részvételi díj összegét.

További részletek, egyéb ajánlatok és jelentkezési lap: www.erfatours.hu, e-mail: erfatour@qwertynet.hu

* a 2009. évi ÁFA törvény szerint

Gazdasági recesszió... Fapiaci recesszió?

Nouriel Roubini, a jelzálogpiacról kiinduló válságot előre látó „válságprofesszor” szerint igen komoly recesszió közepén vagyunk, ami még az egész jövő évben (2009) is kitart majd, és a helyzet még romlik is, mielőtt megindul a talpra állás.

Ha a fenti állítás igaz, és sajnos igaznak látszik, hogyan hat a magyarországi „fa-vertikumra”?

A gazdasági elemzők a fejlett világ gazdaságainak visszaesését, a fejlődő világ gazdasági növekedésének jelentős lassulását jelzik előre.

A 2009. évi költségvetés Magyarország nemzeti jövedelmének 1 %-os visszaesésével számol, a független elemzők 3 %-ot is valószínűsítene.

A magyarországi építőipari termelés már a 2008. évben is jelentős csökkenést szenvedett el, ez a I-III. negyedévben 9% volt. A magasépítő-ipar a hitelek drágulásának és a kihelyezési feltételek szigorodásának következtében a kereslet visszaesésével és további zsugorodással kénytelen számolni 2009-ben is.

A munkában állók reáljövedelmének, így vásárló erejének csökkenését az év végi bértárgyalások ugyan nem jelzik előre, de az előjelzések a munkanélküliség jelentős növekedésével számolnak. A médiában megjelenő válságkommunikáció valószínűleg megtakarításra és a halasztható fogyasztás elhalasztására ösztönözi az embereket. Összességében ez a hazai vásárlóerő csökkenését valószínűsíti.

Az építőipari beszállító feldolgozó iparágak piaca csökken. A lakossági piacra termelő bútortermelés sem tudja megismételni 2008 első felének jelentős termelés bővülését a hazai és az export kereslet szűkülése miatt.

Fő exportpiacunkon – Németországon – a gazdaság 3 %-os zsugorodását is valószínűnek mondta *Angela Merkel* kancellár asszony. Az euróövezet többi gazdaságának sincsenek érdemben jobb kilátásai a 2009-es évre. Ebből következik, hogy a meghatározó exportpiacunkon csökkenő keresletre és erősödő versenyre számíthatunk. Számolni kell a meg nem engedett, de a valóságban több formában megjelenő protekcionizmussal az EU-piacokon is.

A keresletcsökkenésből következő ipari termelés-zsugorodás jelentősen ront-

ja az iparifa fűrészes- és furnéripári elhelyezési lehetőségét, ami a minőségi igény növekedése mellett az árak lefelé mozdulását idézi elő. Az árak és a mennyiségi elhelyezési lehetőség csökkenése mellett a fafeldolgozó üzemek fizetőképességének megbízhatósága is romlik.

A sarangolt választékok piacán talán nem annyira borúsak a kilátások, mint a magasabb rendű választékoknál. A laplemezipar területéről kieső mennyiségek elhelyezését a cellulózipar és az energetikai felhasználás talán egyensúlyozni tudja.

A cellulózipar kereslete a keménylombos papírra iránt a közép-európai térségből növekszik, mert a kelet-európai beszállítás csökkenőben van – az ottani feldolgozó kapacitások kiépülése és a szállítási költségek emelkedése miatt. A keresletnövekedés azonban az ár stagnálása vagy lemorzsolódása mellett történik.

Stabil és 2012 végéig kiszámítható keresletet jelent a hosszú távú szerződésekkel biztosított tűzifaszállítás a „nagy” erőművek részére. A mennyiség és az ár kiszámítható a szerződésben résztvevők számára. A hosszú távú szerződéssel nem rendelkező szállítók stagnáló, esetleg csökkenő árra számíthatnak az erőműveknél. Jelentősen megzavarhatná a piacot valamelyik erőmű csődje. Erre az eshetőségre utaló jelek pillanatnyilag nem látszanak, ill. nem hallani róla.

A legnagyobb tömegű választék – a lakosság felé értékesített egységes tűzifa – iránti kereslet és az ára számos tényező függvénye. Napjainkra a tűzifa, a hőértékre vetített fogyasztói ár alapján a szén mellett a legolcsóbb háztartási fűtőanyagává vált.

A 2008. évi, a KSH által publikált átlagárakat figyelembe véve a tűzifából előállított hő egysége 2,2 Ft/MJ-ba került. Ugyanennek a hőmennyiségnek az ára földgázból előállítva 3,2 Ft. (Az utolsó negyedévben érvényes, támogatás nélküli gázáron ugyanez már 3,9 Ft/MJ.)

A magyarországi egyedi fűtésű lakások hőigényének előállításában is meghatározó szerepet játszik a vezetékes földgáz. Az átlagosnak tekinthető 70 ezer MJ/év fűtési hőigényű háztartás esetében az éves (földgáz-tűzifa) árkülönbség 2008-ban 70 000 Ft volt, az

utolsó negyedév érvényes áraiból kalkulálva éves szintre ugyanez cca. 108 ezer Ft.

Ez az árkülönbség egyre több családot elgondolkodtat és ahol az műszakilag megoldható, alternatív fafűtést alakítanak ki.

Nagy kérdés, hogy a kőolaj-ár által vezérelt földgáz-ár hogyan alakul a lakossági fogyasztói ár szintjén. Az importált gáz árat folyamatosan az elmúlt kilenc hónap kőolaj ára határozza meg. A földgáz fogyasztói ára jelenleg hatósági ár, ami valamilyen szinten eltérített az import gáz beszerzési árától. Nyilvános piaci információk szerint a lakosságot ellátó gázimportőrnel az import gáz áráról eltérített hatósági ár miatt 100 milliárd Ft nagyságrendű veszteség alakult ki az „áröllő” miatt az emelkedő importár időszakában.

A jelenlegi jelentősen csökkent kőolaj-ár folyamatosan csökkenti az import gáz beszerzési árát. Ez viszont a fogyasztói árban addig nem jelenik meg, amíg a gázimportőr vesztesége ki nem egyenlítődik. Addigra viszont a kőolaj világpiacon valószínűleg felfele mozdul a jelenlegi nyomott árról és az importált földgáz ára által meghatározott fogyasztói ár nem esik a jelenlegi árszint alá. Következésképpen: a gázból és a fából előállított hő ára közötti különbség a gázár miatt nem csökken.

Valószínűsíthető a tűzifa iránti kereslet fokozódása (különösen, ha legalább átlagos hőmérsékletű tél lesz az idei) 2009-ben, és az ár minimális emelkedése.

Milyen lehetőség látszik a fapiacra az erdőgazdálkodók számára, hogy a jövedelmi pozíciójuk ne romoljon jelentősen?

Az iparifa-piacon a fizetőképesség kereslet igényeinek való maximális megfelelés esetén is valószínű a forgalom és az árszínvonal csökkenése.

A várhatóan valamelyest növekvő tűzifapiacra sem lehet számítani az árak elmúlt évekhez hasonló növekedésére.

Fedezetnövelési lehetőség a kereskedelmi lánc kihagyása a tűzifa-értékesítésből, a közvetlen lakossági értékesítési csatornák kialakítása.

Ahol erre lehetőség van, a tűzifa minőségű erdők és a csak tűzifát adó nevelővágások közvetlen lakossági értékesítésben, „szedd magad” módszerrel való használat szintén növelheti a fafezetet.

Mizik András
kereskedelmi és innovációs
főmunkatárs
Ipoly Erdő Zrt.

Erdészeti birtokpolitika a gyakorlatban

A VADEX Mezőföldi Zrt. Fejér megyei állami erdőterületeinek nagy részén gazdálkodik összesen 19 ezer ha-on. Feladata, hogy megfeleljen az erdőtől elvárt hármas funkciónak, nevezetesen a gazdasági, a jóléti és a környezetvédelmi célnak. Az elvárással együtt azonban szinte kizárólag a gazdasági, elsősorban a faanyag tekintetében hajlandó az értékét megfizetni, és ebből a bevételből kell finanszírozni a másik két igényt is.

Föld – mint termelőeszköz

Az erdő a termőföld hasznosításának egyik formája, amely közgazdasági megfogalmazásban egy sajátos termelőeszköz, és a többitől eltérő tulajdonságokat mutat.

Az egyik legfontosabb tulajdonsága, hogy a rendelkezésünkre álló földterület véges.

A termőföld helyhez kötött, térben nem mozgatható, a termelési és biológiai folyamatok összekapcsolódása jellemzi, továbbá nagyon eltérőek a minőségi különbségek, lassú tőkekörforgás stb.

A földnek, mint termelőeszköznek a többitől eltérő kiemelt tulajdonsága annak vagyonmegőrző képessége.

Földtörvény – birtokpolitika

Magyarországon az 1994. évi LV törvény adja meg a termőföldre vonatkozó előírásokat. A birtokpolitika mozgásterét elsősorban a föld tulajdonszerzésének szabályai határozzák meg, amely köztudottan jelenleg elsősorban 5. § magánszemélyeknek 300 ha nagyságú, vagy 6000 AK értékben engedi meg a földvásárlást, és teljesen kizárja 6. § a jogi személyeket.

Erdészeti birtokpolitika

Európa élen jár az erdészeti politika regionális koordinációja fontosságának a felismerésében, és 1990-ben létrehozta az Európai Erdők Védelmének Miniszteri Konferenciáját, amely azóta többször megismétlődött, és önkéntes kötelezettségvállaláson alapuló határozatokat hozott.

2004. évben a Kormány elfogadta a Nemzeti Erdőprogramot, amely széleskörű társadalmi egyeztetéssel jött létre, az erdővel való gazdálkodás hosszú távú céljait tűzi ki.

Ennek főbb pontjai:

- Állami és magánerdő-gazdálkodás fejlesztése.
- Erdőtelepítés és szerkezetátalakítás,
- Természetvédelem.
- Fenntartható vadgazdálkodás.

Racionális fahasznosítás

Az erdő sajátos szerepét jelzi, hogy – a termőföld egyik művelési ágaként – önálló törvény, az erdőtörvény szabályozza a hasznosítását az 1996. évi LIV. Ez a törvény már az európai jogharmonizáció jegyében született.

Az erdészeti birtokpolitikának kiemelt szerep jut a tartamos erdőgazdálkodás fenntartásában az EVT 3. § (1) bekezdésben külön deklarált nemzeti erdővagyon gyarapításában.

A környezet állapotának javítása érdekében támogatja az új erdőtelepítést, a meglévők fenntartását, védelmét. Minimális elvárás az, hogy az erdőterület ne csökkenjen.

Az erdőgazdaság jelenlegi jogi helyzete:

Az erdőgazdaságok jelenleg állami tulajdonban lévő földterületen gazdálkodnak ideiglenes vagyonkezelői szerződéssel. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy minden birtokpolitikai ügyben be kell kérni a tulajdonosi jogok gyakorlójától az engedélyt, még az erdőtelepítésekhez is. 2008. január 1-jével megalakult a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. Így céggé vált is és a vagyonkezelte földek tekintetében is egy kézbe tartozunk. Az általunk kezelt földek után vagyonkezelési díjat kell fizetnünk a tulajdonosnak.

Az erdőgazdaságok a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága által elkészített 10 évre szóló üzemtervek alapján dolgoznak, amelyeket a korábban említett szempontrendszerek érvényesítésével állítanak össze, és az ebben szereplő kötelező előírásokat a gazdálkodónak maradéktalanul végre kell hajtani, akármennyibe is kerül.

Az alábbiakban a 100%-ban állami tulajdonú erdőgazdaság mindennapi életében felmerülő néhány birtokpolitikai problémát ismertetek, és azok megoldására tehető intézkedéseket.

Földvásárlás

A fenti törvényi ismertetés alapján egyértelmű, hogy jogi személy nem vásárolhat földterületet.

A legégetőbb problémát a törvényben is deklarált együttes földhasznosítás, koncentráció kialakíthatóságának a hiánya okozza.

Vannak beékelődő idegen tulajdonban lévő földterületek az általunk kezelt erőterületekbe, amelyeknek a hasz-

nosítása, megművelése probléma nekünk, probléma a tulajdonosnak.

Miután nem tudunk földet vásárolni, és a problémát véglegesen megoldani ezért az alábbi lehetőségekből választ-hatunk.

A/ Nem csinálunk semmit, és várunk hátha történik valami.

B/ Földbérleti szerződést kötünk hosszú távra.

Miután kényszermegállapodásról van szó, nem tudunk egyenlő piaci szereplőként tárgyalni, ezért adott esetben irreálisan magasra szökhet a bérleti díj.

Nemcsak a beékelődő területekre lenne szükségünk, hanem a gazdálkodásunkhoz szükséges egyéb terület megszerzésére is.

Jelentős korlát, hogy az erdőtörvényben deklarált erdőtelepítésre szánt szabad területet sem tudunk vásárolni, amelyen erdőt telepíthetnénk, pedig a környezetünkben számos erre alkalmas földterület lenne.

Van a térségben eladó erdő is, amelyet szakmailag jól tudnánk kezelni, de nem tudjuk megvásárolni. Erdő esetében a hosszú távú bérlet sem megoldás, hiszen az átvett vagyontárgy megőrzéséről gondoskodni kell, olyan állapotban visszaadni, amilyenben volt a bérbevételekor nem lehet. Így a későbbi jogi problémák, veszekedések, szakértői nyilatkozatok pro-és kontra történő háborújának elkerülése végett a bérleti hasznosítást nem tudtuk elfogadni.

Földeladás

A vagyonkezelési státuszról fakadóan értelemszerűen értékesítéshez nincs jogosultságunk. Gyakorlatilag erdő esetében a vagyonkezelési területünkön erdő értékesítése nem történt. Fejér megyében az önálló hrsz-ú kisebb, idegen területekbe beleékelődő, vagyonkezelő nélkül lévő erdőfoltok árverés útján történő értékesítése esetleg szóba jöhet, hiszen a megyénkben jellemző a szétaprózott erdőborítottság. Ezt jól jellemzi, hogy amíg az országos erdősültség 20%, addig a megye erdővel borított hányada csak 12%.

Területcsökkenéssel járó változás kizárólag a kárpótlás idején történt cégnknél. Ekkor a 19 ezer ha erdőterületünkben mintegy 20 község határában összesen 300 ha.

Meg kell említeni, hogy volt olyan erdőgazdaság, ahol egy teljes erdészeti területét jelölték ki kárpótlásra, amely

aztán a tulajdonosi szétaprózottság okán erősen leromlott állapotba került.

Akkoriban nagy kereslet volt az erdők iránt, ebből fakadóan rengeteg osztatlan közös tulajdonú hrsz. alakult ki, amely aztán később gátja lett az erdők kezelésének. Sokan még máig sem tudtak eleget tenni az EVT előírásainak, és nem jelentkeztek be erdőgazdálkodónak.

Birtokösszevonási földcsere

Ez a forma működik magánszemély és az állam között is, azonban igen hosszadalmas.

Rengeteg előírást kell betartani, nagyon sok hatósági hozzájárulást kell beszerezni, több évig tart.

Van azonban pozitív példa is, amikor természetvédelmi célú közalapítvány által megvásárolt földterület cserélt gazdát a Zámolyi medencében védelemre tervezett állami erdőterületre. Ebben az esetben a szerződés gyorsan megszületett. Ez a tranzakció „a kivétel, amely erősíti a szabályt” kategóriába tartozik.

Szolgalmi jogok

Egészen az elmúlt időszakig hosszú eljárás előzte meg állami földterület igény-

bevételét vonalas létesítmények, adott esetben közcélú beruházások megvalósulásához. A kérelmező a vagyonkezelői hozzájárulás birtokában már a helyi MNV Zrt. területi irodájában tud a szolgalmi joghoz engedélyt kérni, így nagy örömeinkre ezzel az intézkedéssel sokkal gyorsabbá vált az ügyintézés.

Magánerdő-gazdálkodás

A magántulajdonú erdők többsége az 1989-es rendszerváltás után került személyi tulajdonba.

A mintegy két millió hektár erdőterületből 820 ezer ha van magánkézben, amelyben kisebbrészt egyéni gazdálkodók dolgoznak, nagobbbrészt azonban valamilyen társult formában erdőbirtokossági társulatok, gazdasági társaságok, szövetkezetek működnek.

Az egyéni gazdák átlagterülete 3 ha, erdőbirtokossági társulásoké kb. 100 ha, az átalakult régi szövetkezetek átlagterülete 230 ha.

A kedvezőtlen birtokszerkezet hátrányát is lehet kezelni az integrátori szervezettel valamilyen szinten. Ennek első lépcsője a szakirányítás, ezt követően az életképes üzemteret részben bir-

tokkoncentrációval, részben szolgáltatás nyújtásával, részben haszonbérlettel lehet elérni.

Hazánkban az egyéni gazdálkodó kivételével minden gazdálkodási formában elválik a tulajdonostól a gazdálkodás.

A vidék népességmegtartó erejének szempontjából fontos – nyugaton oly népszerű – családi gazdálkodás nem olyan erős, hogy arra hosszú vágásfordulóú erdőgazdálkodást alapozni lehessen.

A jövő útja lehetne egy lazább, a munkavégzésre alapuló szolgáltatás kialakulása, így a tulajdon megmaradhatna, és a munka is szakszerűen kerülne elvégzésre. Azt a szervezetet támogatást is magánszemélyre lebontva tudná igénybe venni.

Sajnos nálunk a közösségi gazdálkodás rossz élményei nagyon mélyek, ezért talán a nagyobb területtel rendelkező nagygazdák összefogásával lehetne indítani, amelyhez aztán – látva annak jó működését – csatlakozhatnának a kicsik is.

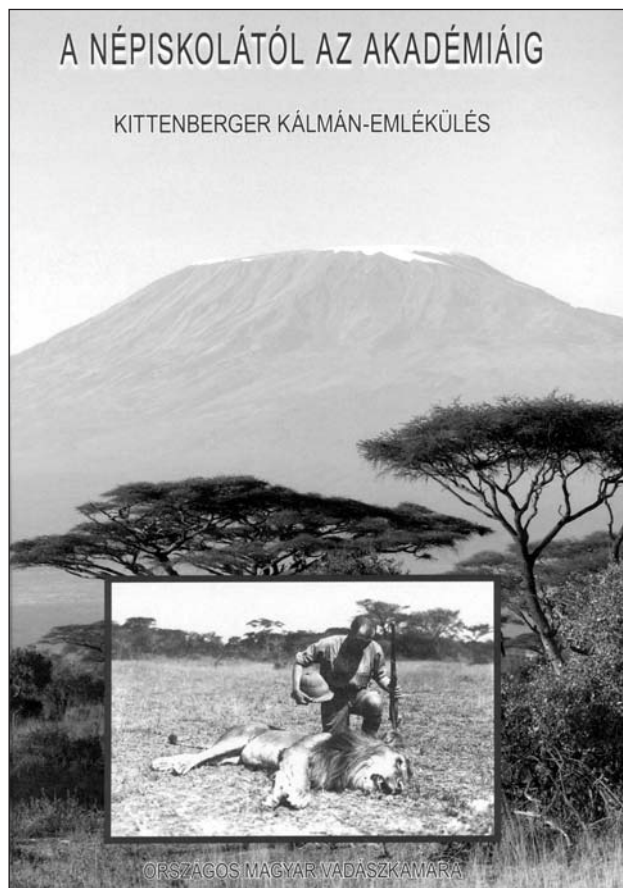
Emmerlingné Köhler Marietta

VADEX Mezőföldi Zrt.
igazgatási osztályvezető

Kittenberger Kálmán élete és munkássága

Az elmúlt esztendőben a Magyar Tudományos Akadémia és az Országos Magyar Vadászkamara szimpóziumot tartott a világhírű vadász életéről és munkásságáról. Az elhangzottakat a szervezők kiadványban tették elérhetővé az érdeklődők számára. A szerkesztő, *Fácányi Ödön* kiváló munkát végzett. Belelapozva a könyvbe, bizony számos tanulság horgad fel emlékeinkben, a magyar történelem tragikus elmúlt évszázadáról. Aki olvasta, olvassa a híres vadász kalandjait, csak keveset tud meg az igazi Kittenberger életéről, sorsfordító eseményekről, hazai közállapotokról. A kiadvány nem hiányozhat egyetlen vadászvénájú olvasó könyvespolcáról sem, mely beszerezhető az Országos Vadászkamaránál. Kuriózumként engedjék meg bemutatni a nagy vadász ezüst cigarettatárcáját (dóznit), mely e sorok írójának tulajdonában van.

Pápai Gábor

Friss diplomások tanulmányútja

Erre az ötnapos horvátországi programra Prof. Dr. Ante Krpan zágrábi professzor meghívására kerülhetett sor, aki már több mint egy évtizede lát vendégül egy-egy magyar évfolyamot, és gondoskodik a változatos szakmai programról. Ilyen meghívásokra magyar részről is sor került. Egy esetben az UTILIS Kft., azaz *Bánó László* ügyvezető jelentős támogatása alapján fogadtuk a zágrábi erdőmérnök-hallgatókat. A hazai programokat *Rumpf János* professzor készítette elő és vezette, az egyetem és a meglátogatott erdőgazdaságok jelentős támogatásával.

Régi hagyománya van ennek a kölcsönös látogatásnak. 1966-ban *Majer Antal* professzor szervezte és vezette a tanulmányutat.

Visszatérve az idei útra, a soproni szervező *Kaszala Judit* erdőmérnökjelölt, a kapcsolatteremtő *Rumpf János*, a tanulmányút vezetője pedig *Krpan* professzor volt.

Határproblémák miatt nagy késéssel érkeztünk Zalesinába, a Zágrábi Egyetem kutató- és gyakorlati bázisára, ahol a bázis történetének, környezetének és feladatainak ismertetésére került sor.

A program egyik leglátványosabb szakmai bemutatóján, Crni Lug mellett, a Gorski kotar hegység közepén található Risnjak Nemzeti Park meglátogatásakor – az NP igazgatójának, *Ivan Malnar* úrnak a tájékoztatása után – bejár-

tuk a 4,5 km-es tanösvényt, ahol 23 állomáshelyen, tájékoztató táblákon láthattuk és olvashattuk (horvát és angol nyelven) az erdőnek és élővilágának, valamint az erdőgazdálkodásnak minden fontosabb, érdekesebb tulajdonságát, tevékenységét. A zömében évszázados jegenyefenyő-állományok óriási fáit és a különleges lágyszárúak mellett a medve, a farkas és a hiúz jelenléte teszi értékessé a területet. Menet közben bővebb tájékoztatást kaptunk Krpan professzortól és a helyi biológus hölgytől, *Renáta Barics* szakszerű fordításában.

A közeli kísérleti területek megtekintése következett, ahol a hosszú állománynevelési vizsgálatok eddigi eredményeit ismerhettük meg. Ekkor érkezett hozzánk Zágrábból Krpan professzor utódja, *dr. Tomislav Poršinsky* docens, akivel a további hasonló együttműködés célszerű megoldásairól tárgyaltunk.

A Delnicei Erdőgazdaság Mrkopalji Erdészetének területén vettünk részt fahasználati bemutatón. Természetesen a helyi szakemberek részletes tájékoztatást adtak a gazdaság minden alapvető tevékenységéről, az erdőrendezésig és a természetvédelemig terjedően. Néhány óriási jegenyefenyő ledöntése alkalmat adott a magyar és a horvát fadöntési technológia előnyeinek és hátrányainak egybevetésére is.

Az erdőgazdaság Lovacki Dom nevű vadászházába hívtak meg minket ebéd-

re *Blado Surligazgató* helyettes, de előtte a szomszédban lévő vadaskertetet is meglátogathattuk.

Egy közeli magán fafeldolgozó üzem (FINVEST-CORP) megtekintése volt a délutáni szakmai program Gerovoban, ahol a tulajdonos, *Zeliko Pizent* maga vezetett végig a korszerű gépsorokon, egészen a rétegelt, ragasztott, tömbösített termékeket gyártó csarnokig.

Vacsorára a Gerovoi Erdészet vendégei voltunk a Lovacka kuća nevű vadászházban, ahol Titó marsall is megfordult medvevadászatai során. Még megszokott szobáját is megtekinthettük az épületben, és meglepett annak puritán berendezése.

Másnap a Plitvicei-tavak Nemzeti Parkba utaztunk, ahol a helyi természetvédelmi felügyelő adott tájékoztatást a természeti világörökség (UNESCO) emegyöngyszeméről.

Tovább utaztunk Noviba. Útközben, Senj (Zengg) városa felett még megtekintettük a múlt század elején végrehajtott kopárfásítás eredményét, melynek köszönhetően megszűnt a várost korábban árvízrel és kőfolyással romboló természeti katasztrófák sora.

Abbázia (Opatija): rövid tájékoztatást kaptunk a tengerpart e részének különleges növényzetéről, megtekintettük a luxusszállókból álló belvárost és a botanikus kertet. Hosszú buszutazás következett a Zágrábtól délre található Jastrebarskoi Erdészeti Kutatóintézetbe (megfelel a hazai ERTI-nek, mellyel szoros kapcsolatot ápolnak, és felsőfokon nyilatkoztak a magyar kollégák kutatási eredményeiről).

Az intézet épületei mellett található csemetekerten és a kísérleti parcellákon átsétálva érkeztünk az asztalokkal, padokkal ellátott, oldalt nyitott faházba, ahol az intézet igazgatója, *dr. Miroslav Benko* ismertette a kutatóhely tevékenységét és eredményeit, majd *Tibor Littvay* magyarul számolt be a főosztály munkájáról.

Itt köszöntünk el Krpan professzortól és tolmácsnőnkől, valamint a helyi vendéglátóinktól, és késő délután indultunk haza, Sopronba. Másnap a diplomák átvétele koronázta meg ezt a gazdag programmal tarkított hetet. Rövidesen kezdődhet a szakmai gyakorlat hétköznapi feladatainak végrehajtása, melyben a Horvátországban szerzett tapasztalatot is segíteni fog.

Kaszala Judit, Rumpf János

Szállalás az Őrségben és a Vendvidéken

Jövönk a természetközeli erdőgazdálkodás

Mesics Ferenc, Vas megyei erdészeti szakirányító pályázatot nyújtott be az erdők közjóléti célú védelmét és bővítését szolgáló feladatok ellátásának csekély összegű (de minimis) támogatására szóló pályázatra.

A pályázat célja a hazánkban történelmi múltját tekintve kuriózumként említhető Őrségi és vendvidéki kisparaszti szállaló erdőgazdálkodás, továbbá a nagyüzemi természetközeli erdőgazdálkodás és a Pro Silva-módszerek összehasonlítása és alkalmazásuk bemutatása volt.

A sikeres pályázat eredményeként megvalósult háromnapos tanfolyam szervezésében és lebonyolításában a pályázón kívül számos szakember vett

részt, elsősorban a Szombathelyi Erdészeti Zrt., az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, a Vas megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága dolgozói közül.

A résztvevőket a kétvölgyi közösségi házban Mesics Ferenc, Nagy Imre (MgSzH) és Doncsicz András (polgármester, Kétvölgy) köszöntötte.

Hován István Iván (MgSzH) a térség vend népcsoportjának részletes történelmét ismertette, majd a kisparaszti szállalás történeti vonatkozásaira utalt. Ezt követően az MgSzH részéről a közelmúlt és a jelen erdőtervezési, hatósági és támogatási gyakorlatát ismertette Nagy Imre igazgató, Balogh Csaba igazgatóhelyettes és Kelemen Géza osztályvezető.

Rendkívül fontos témát járt körbe

Nagy Imre: „Vadgazdálkodási kérdések az átalakító és szállaló üzemmódú erdőkben” című előadása. Leszögezhető, hogy a szállalás nagyobb mértékű alkalmazásának legnagyobb akadályozója a magas nagyvadlétszám lehet.

Végezetül Gyöngyössi Péter (Kerek-erdő Alapítvány): „Történeti szempontok a vendvidéki és az Őrségi erdők értékeléséhez, különös tekintettel a sessionális (erdő-)gazdálkodásra” című előadásában a jelen értékeléshez mutatott be fontos múltbéli tapasztalatokat.

A vendvidéki paraszti szállalás egy érdekes példáját tekintette meg a résztvevő gárda a Kétvölgy 104-es erdőtagban. A területet Balogh Csaba és Hován István Iván mutatta be. A legfontosabb tapasztalatok

Könyvismertetés

**Bartha Dénes-Vidéki Róbert (szerk.):
A Bockerek-erdő
(Nyíregyháza-Sopron 2008. 1-272.
o.) (NYÍRERDŐ, Nyírségi Erdészet
ZRt. kiadása)**

Azt hiszem, nem tévedek, ha azt állítom, a könyv címét adó erdő földrajzi elhelyezkedését kevesen tudják. Nem csoda, mert az ország egyik legtávolibb zugában, a Tisza és a kárpátaljai országhatár között fekvő Bereg megyei térség egyik összefüggő erdejéről van szó.

Vegetációját a hatvanas években a kiváló növényföldrajz tudós – Soó Rezső – örökét elfoglaló Simon Tibor írta meg „Északalföld erdei” c. könyvében, ám ebben a műben a hangsúly a növényvilágon volt, kevés szó esett az erdő élő és élettelen tényezőiről, köztük kialakult kapcsolatokról, állatvilágáról és azokról a néprajzi, természeti értékekről, amelyek kiváló csalogatói az ún. ökoturizmus híveinek.

Páratlan természeti ritkaságok vannak itt, az erdőt körülölelő aprófalvak tölgyfából készült haranglábaikkal, erdélyi templomok fatornyos, fakazettás mennyezetű templomai igazán megélednek a táj és az erdő felfedezését. Jó érzékkel érzett rá erre Kaknics Lajos, a NYÍRERDŐ vezérigazgatója, és hívott meg oktatókat, kutatókat a térség vizsgálatára és eredményeiket tetszetős kö-

tetbe gyűjtve a megjelenést is segítette vállalata pénzeszközeivel. Mindez a jövőbe is látó, gondos gazdára utal, aki tudja, hogy a Nagy-Alföld egy többékevésbé bolygatatlan, ősi állapotában megmaradt részének bemutatását támogatnia kell, hiszen ilyen adottságok már alig maradtak ránk, megőrzésük elsőrendű feladat.

A könyvet Kaknics Lajos bevezetője nyitja, majd a soproni Termőhelyismerettni Tanszék docens-triója (Bidló A.–Heil B.–Kovács G.) mutatja be az élettelen környezet hidrológiai és talajtani viszonyait. Ebből a sorból a klíma sajátos kimaradt, pedig ez is külön fejezetet érdemelt volna. Igaz, a fontosabb adatai megjelennek más fejezetekben.

A vegetáció elemei között gyakorta elhanyagolt moha-, zuzmó- és gombavilága is megjelenik erre szakosodott kutatók (Szűcs P.–Tóth H.–Rimóczi J.) tollából.

Ezt követi a két szerkesztő részletes leírása az erdő- és mocsárvilág növényeiről, fafajairól. Teljesen újszerű a több részre tagoló erdő egyes elemeinek helyi elnevezését feltáró fejezet. Ilyennel eddig Majer Antal bakonyi tisztafás kötetében találkoztunk.

Az állatvilágot csiga-faunára, rovarokra, kételtű és hullókre, madarakra, emlősökre bontott részekben olvashatjuk.

Kellő súllyal kaptak helyet az erde-

zeti vonatkozások és az erdészeti kezelés jövőbeli irányelvei. Ebben már az élő és élettelen természeti tényezők összekapcsolódásáról is olvashatunk, valamint az erdő eredetiségének megőrzésére teendő intézkedésekről is tájékozódhatunk. Erről nehéz lenne rövid összefoglalást adni, ezért a fejezet utolsó bekezdését szó szerint (Szalacsi Árpád) idézem: „Meggyőződésem, hogy a régmúltban alkalmazott helyi erdőgazdálkodási eljárások továbbfejlesztésével és tudatos jövőbeli alkalmazásával menthetjük meg térségi erdeink természeti értékeit, amelyek csak így maradhatnak meg az utókor számára.” Felelősségteljes és követendő szép mondatok. Megvalósításukhoz sok sikert!

Végül egy személyes vélemény. Örömteli feladat ilyen nagyszerű, szép fényképekkel, táblázatos adatközléssel és mutatós megjelenítésben készült tájismertetőket olvasni. Legutóbb Balsay Miklós hansági könyvét mutathattam be, most meg ezt, az ország távolfekvő területéről írott másik művet. Vannak még hasonló, feltáratlan vidékek. (Néhány közülük: barcsi ősbörökás, Ormánság, Duna-Tisza közti Őrjeg stb.) Őszintén kívánom, hogy a már elkészült művek követőre találjanak, és ehhez ne maradjon el a helyi gazdálkodók erkölcsi és anyagi segítsége.

Ajánljuk a könyvet azok kezébe, akik a Nagy-Alföld ősi tájképét meg kívánják ismerni és a vázolt munka felolgozási módját elsajátítani.

Ismertette: **Dr. Szodfridt István**

talat talán az lehet, hogy a magyarországi viszonyok között elsősorban a csoportos szálalásnak van létjogosultsága.

A Rönök 12-es erdőtagban, erdőbirtokossági területen szép bükkös felújítógátat tekintettünk meg, végvágás előtti állapotában.

Balogh Csaba, az MgSzH igazgatóhelyettese „Az átalakító üzemmód módszertani kérdéseiről” című előadásának fő témaköre a száraló és az átalakító üzemmódok nomenklatúrája, módszertana és módszerei voltak a gazdálkodó és a gyakorlati erdőtervező szemével nézve a dolgokat. Az előadásban részletesen ismertetésre kerültek a gazdálkodók választási lehetőségei, a követendő eljárások, az állapotfelmérés a tervezés folyamata, a kezelési tervek tartalma, a végrehajtás főbb elemei.

Bakó Csaba, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. erdőgazdálkodási igazgatója „Pro Silvától az átalakító üzemmódig” címmel tartott előadást. Bemutatta a Pro Silva-módszert, mint az egyik lehetséges utat az állandó erdőborítású gazdálkodás palettáján, valamint a Szombathelyi Erdészeti Zrt. által bejárta utat, a tanulás és tapasztalatgyűjtés lépcsőfokait, amíg üzemi körülmények között is bevezetésre került az átalakító üzemmód az általa kezelt erdőterületeken.

Napirenden kívüli felszólalóként *Dénes Károly* magánerdő-gazdálkodó nyújtott betekintést az általa Pro Silva-módszerrel kezelt erdőterületek jelenlegi állapotáról és az általa alkalmazott módszerekről.

Végül *Szép Tibor*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. fahasználati és kereskedelmi igazgatója emelkedett szólásra, hogy „A régió erdőgazdálkodásának jövője a klímaváltozással összefüggésben, az állandó erdőborítású erdőgazdálkodás fahasználati vonatkozásai” című elő-

adásában ismertesse a klímaváltozással kapcsolatos legfrissebb eredményeket, s a világot és hazánkat sújtó várható jövőbeni változások hatásait. Valamennyi előadó kiemelte, hogy a megfelelően szabályozott vadlétszám nélkül az állandó erdőborítású gazdálkodás megteremtése nagyon megnehezedik.

Az első terepi bemutató a Csörötnek 8 F Erdőrészlet volt, ahol egy nagyon ígéretes Pro Silva munkát tekinthetünk meg. A terület villanypásztorral van körbekezdve, hogy a vad kártételét csökkentse az adott területen. A területen két évvel ezelőtt végrehajtott fakitermelés nyomait – az alkalmazott kíméletes technológiáknak köszönhetően – gyakorlatilag nem lehetett észrevenni, csak a megmaradt tuskók emlékeztettek az egykori munkálatokra. Két eltérő nagyságú léket mutatnak be a szervezők, ahol szemléletesen magyarázták el a lékekben fény hatására lejátszódó folyamatokat.

A Máriaújfalu 8 B erdőrészt két forgalmas műút által közrezárt erdőtömb, amely mind állományszerkezetileg, mind földrajzi elhelyezkedése okán ideális helyszíne az átalakító üzemmódnak. A területet *Kutas Lajos*, a Szentgotthárdi Igazgatóság vezetője mutatta be. Ezek után *Balogh Csaba* (MgSzH) arra kérte a jelenlévőket, hogy segítsenek a két nap folyamán elhangzott ismeretek birtokában egy lék kijelölésében. Bátorralanul, de azért némi biztatás hatására formát öntött a lék. Rövid szakmai diskurzus után a rendezők – tekintettel a sötétedésre – megköszönték a részvételt és felhívták a figyelmet, hogy a program másnap Őriszentpéteren folytatódik. Ezek után ki hazafelé, ki a kétvölgyi szállás irányába fordította szekere rúdját.

A zárónap házigazdája az Őrségi Nemzeti Park volt. Az előadások számá-

ra a Nemzeti Park Őriszentpéteri központja adott helyet. A megjelenteket *Márkus Ferenc*, az Őrségi Nemzeti Park Igazgatója köszöntötte, és röviden kifejtette a természetvédelmi oldal elképzeléseit a jövőre vonatkozóan. Az első felszólaló *Horváth Jenő* erdőmérnök, a Nemzeti Park munkatársa volt. Beszámolóját egy rövid, általános iskolás gyerekek részvételével készített film bemutatásával kezdte, majd előadásában főként az állandó erdőborítású gazdálkodási mód ökológia előnyeit emelte ki.

Mesics Ferenc saját erdészeti integrátorként gyűjtött, esetenként negatív tapasztalatait összegezte.

Megtisztelte részvételével a tanfolyamot *Ór Zoltán*, Őriszentpéter polgármestere, aki a lakosság erdővel, erdészettel szemben támasztott igényeiről beszélt. Külön kiemelte az Őrségi ember kötődését az Őrségi erdőkhöz, valamint kitért a napjainkat sújtó gazdasági válságra is, mondván, hogy csak globális összefogással érhető el számottevő eredmény.

A záró nap prominens vendége *Petbő József*, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke volt, aki felszólalásában kifejezte örömét afelett, hogy ilyen nivós eseményt sikerült szervezni, valamint napjaink egyik napirenden lévő problémájával kapcsolatban kiállt az erdők jelenlegi gazdálkodói, kezelői struktúrája mellett.

Ezt követően rövid vitafórum keretén belül volt lehetősége a hallgatóságnak feltenni kérdéseit az előadóknak, illetve kifejtetni saját nézeteit a témában.

Biztosan jelenthetjük, hogy az adófitetők 1%-a jó helyre került, a térség és a környék erdőgazdálkodásának megújulását szolgálta.

A folyamatos erdőborítást fenntartó erdőgazdálkodási módszerek kidolgozása, üzemszerű működtetése napjaink legfontosabb szakmai kérdése. Az erdészek oldaláról ez a szakmai, a társadalmi és természetvédelmi érdekek ellentmondásai feloldásának útja lehet.

Balogh Csaba
Németh János

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.allamerdo.hu

www.erdo.hu

A törékeny fűz (*Salix fragilis*) termőhelyigénye

A törékeny fűz leggyakrabban a fehér fűzzel alkot természetes állományokat, elsősorban a puhafás ligeterdőkhoz köthető az előfordulása. Ennek megfelelően a termőhelyi igényét is alapvetően a víz határozza meg.

Klímaigénye

A törékeny fűz klímaigényét legjobban természetes elterjedési területével lehet jellemezni, amit ma már nehéz meghatározni, mivel jelentős területre ültették. Jelenleg megtalálható Skandinávia északi részét kivéve egész Európában, Ázsiában (Délnyugat-Ázsia, Örményország, Irán, Kurdisztán és Nyugat-Szibériától az Altáj-hegységig) egészen a Himalájáig, valamint Afrika északi partjain. Észak-Amerikában és Új-Zélandon több helyen található elvadulva. Európa keleti felében inkább az alföldeken fordul elő, ezzel szemben Közép- és Nyugat-Európában a patakok mentén a hegy- és dombvidékekre is felhúzódik. A Kárpátokban és az Alpok északi részén 700-800 méter magasságig található meg, Tirolban – az Alpok déli részén – 1000 méter feletti előfordulása is ismert. A patakok mentén gyakran elegyetlen állományokat alkot, ezzel szemben a folyók mentén a fehér fűzzel (*Salix alba*) együtt fordul elő. Hazánkban mindenütt megtalálható, de a Tisza és a Balaton partján gyakrabban szembe tűnnek állományai.

A törékeny fűz elterjedési területe alap-

1. kép. Törékeny fűz (Fotó: Börcsök Zoltán)

ján elsősorban a kontinentális klímájú területek fafaja. Szélsőséges éghajlat mellett is megél, így a hideget és a meleget is jól tűri. Jobban elviseli a fagyot, mint a fehér fűz, fagyálló. Nagy a hő- és a fényigénye.

Hidrológiai igénye

A törékeny fűz, mint a patakok és folyók közvetlen közelében élő fafaj, igényli a talajból származó többletvizet. A hosszabb elöntéseket kevésbé tűri, mint a fehér fűz. Az erdészeti hidrológiai osztályozás szerint elsősorban a felszínig nedves és az állandó vízhatású termőhelyeken, az árterek közepmély

és mély fekvésű részein található meg, ahol az elöntés hossza általában eléri az egy hónapot. Az ennél mélyebben elhelyezkedő, nagyon mély fekvésű ártéri területeken elsősorban a mandulafűzzel, a kosárkötő fűzzel és a csigolyafűzzel találkozhatunk. A fehérfűz- és a törékenyfűz-állományok a középvízszintnél magasabban fekvő területeken találhatóak. Itt az év nagy részében gyökerük eléri a talajvizet, illetve a talajvíz felett található úgynevezett kapilláris zónát, ahol a növekedéséhez megfelelő mennyiségű víz áll rendelkezésére. A törékeny fűz jobban elviseli a talaj időszakos kiszáradását, mint a fehér fűz.

Talajigénye

A törékeny fűz az üde, mély, laza, savanyú, gyengén savanyú – egyes vélemények szerint lúgos – öntéstalajokon tenyészik. Folyók és patakok mentén a rendszeresen elöntött területeken található meg. Ezek a részeken a víz ismétlődően rak le nagy szervesanyag-tartalmú, különböző szemcseösszetételű hordalékot. Ennek megfelelően a talajfejlődés gátolt, nem alakulhat ki humuszos szint, ezeket a talajokat nevezzük nyers öntéstalajoknak. Termőképességüket, így a törékeny fűznek való alkalmasságukat alapvetően a talajvíz közelsége, a talaj egyes rétegeinek szemcseösszetétele és mésztartalma határozza meg. Míg a Duna mentén nagy mésztar-

2. kép. A törékeny fűz egyik tipikus előfordulási helye a folyók partja

talmú nyers öntéstalajokkal találkozunk, addig a Tisza partján semleges, gyengén savanyú kémhatásúakkal. Azokon a magasabb fekvésű részeken, ahol ritkább az elöntés, humuszos öntéstalajok alakulhatnak ki, mivel a törékeny fűz erősen vízigényes, a humuszos öntéstalajokon már ritkábban jelenik meg.

Az utóbbi évszázad(ok) folyószabályozási munkái, a kavicskitermelés, valamint a folyókon épített erőművek hatására nagy folyóink (különösen a Duna) sok helyen „bevágódnak” a medrükbe, ami azt jelenti, hogy a vízszint (különösen a kis vízszint) folyamatosan süllyed. Ennek hatására a folyó partján található erdőtülszűkítések vízellátottsága romlik, ami az erősen vízigényes fehér fűzekből és törékeny fűzekből álló vízparti sáv eltűnését eredményezheti. Gyakran találkozhatunk olyan képpel, hogy a folyó közvetlen közelében álló állományok vízhiány miatt száradnak, mivel gyökerük már az év nagy részé-

3. kép. A szabályozatlan mellékágak kedveztek a törékeny fűz előfordulásának

anyagok is fokozatosan felhalmozódnak, és gyakran jó tápanyag-ellátottságot teremtenek. Találkozhatunk törékenyfűz-állományokkal réti talajok, illetve láptalajok különböző típusain is. Az ilyen területek vízellátottsága általában megfelelő a törékeny fűznek. Előfordulnak – elsősorban telepített – törékenyfűz-állományok a vízállásos, pangó vizes szikeseken is, mivel a törékeny fűz a levegőtlen körülményeket is tűri.

A törékeny fűz a talajok fizikai feleségével szemben nem igényes, így előfordul a kavicstalajoktól kezdve, a homok- és a vályogtalajokon át az agyagtalajokig minden szövetű talajon. Általában jobban elviseli a kötött talajokat, mint a fehér fűz.

Gyökérzete

Gyökérzetének fejlődése erősen függ a termőhelyi, elsősorban a hidrológiai

körülményektől, egyes esetekben mélyre hatoló és erősen szerteágazó gyökérzetet fejleszt ki, más esetben sekély, szabálytalan gyökérrendszere van. Gyakran a felszínhez közel képez sűrű „gyökérhálót”, más esetekben mélyre hatoló, erős mellégyökérzetet alakít ki. Gyökérének alakja nagyban függ tehát a talaj vízellátottságától és az egyes talajrétegek tulajdonságaitól. Ha sokáig elöntést kap, a víz alatt álló vastagabb fák is képződhetnek gyökerek.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a törékeny fűz a folyó- és patakpartok fája. Széles termőhelyi toleranciája miatt hazánkban a legtöbb vízfolyás mentén találkozhatunk vele. A termőhelyek megváltozása és csekély gazdasági jelentősége miatt az utóbbi időben előfordulása csökkent.

4. kép. Humuszos öntéstalaj a Duna mentén

ben nem éri el a talajvízszintet.

A törékeny fűz másik termőhelye a hegy- és dombvidéki patakok mente, ahol elsősorban különböző lejtőhordalék-, illetve öntéstalajokon található meg. Ebben az esetben is különféle rétegek rakódnak egymásra, amelyet az erózió, illetve a vízfolyás hordott oda. Ezeken a termőhelyeken is igen fontos a talaj megfelelő vízellátottsága.

Az öntés- és lejtőhordalék-talajok legtöbb esetben jó tápanyag-ellátottságúak is, hiszen az üledéklerakódás során nemcsak ásványi, hanem szerves

5. kép. Csúcsszáradt fűzesek a Duna mentén

Példamutató rendezvény Somogyszobon

Az elmúlt év végén a Somogy megyei MgSZH Erdészeti Igazgatósága és a Mocz és társa Magánerdészet Kft. közös szervezésében „Az Európai Unió által társfinanszírozott erdőtelepítések és tölgygazdálkodás a Belső-Somogyi homokvidéken” című rendezvényt tartottak. *Nádas József*, a helyi erdészeti igaz-

gatóság vezetője nyitotta az előadások sorát. Visszatekintett a helyi erdőszültségek alakulására a kárpótlástól napjainkig. A kezdetben kérelmezett 2000 hektárról napjainkra 560 hektárra csökkent erdőtelepítés anomáliáira hívta fel a figyelmet. 2007-ben 76 millió csemetét neveltek a térségben. Amennyiben ezt a visszaesett telepítési kedv miatt nem lehet erdősítésre felhasználni, akkor meg kell semmisíteni.

László Péter, a Kft. erdőművelési ágazat vezetője is megerősítette, hogy az elmúlt erdősítési szezonban csökkent az

erdőtelepítés. Felhívta a figyelmet a vadkár elhárítására, mert hovatovább még akácot sem lehet telepíteni kerítés nélkül. Kitért a parlagfű megjelenésével és ennek jogi következményével kapcsolatos hátrányra, melyre *Varga Szabolcs*, a NyME intézetvezető professzora reagált. Kifejtette, hogy végső soron a kémiai védekezés marad, ami többletköltséget jelent, s ezt már nem viseli el az erdőtelepítés támogatása.

Nagy József az MgSZH Központ Erdészeti Igazgatóságának szakreferense elmondta, hogy az ellenőrzés során nincs

lehetőség mérlegelésre, és hogy az „egyszeri erdőtelepítő” a feltételek megismerése után már nem telepít. Az EU kiviteli tervhez kell ragaszkodniuk az ellenőröknek is. Gyakori hiba, hogy az erdősítéseknél olyan területeket is beszámítanak, melyre nem jár támoga-

tás. A kifizetés csak az ellenőrzések befejezése után kezdődhet meg.

Ali Tamás, az MgSZH Központ Erdészeti Igazgatóságának igazgatóhelyette-

se az EU által társfinanszírozott erdőtelepítések egységárainak változásairól és ennek következményeiről tartott előadást. Megjegyezte, hogy a jogkörnyezetben van néhány elkedvetlenítő elem is (késői kifizetések).

Szalai Károly (FVM Természeti Erőforrások Főosztálya) főtanácsos a vidékfejlesztés erdészeti jogcímeiről és azok hatásairól tájékoztatta a megjelenteket. Emlékeztetett arra, hogy négy támogatási csoportból csak kettőben szerepel az erdőszület. A nem mezőgazdasági területek erdősítésére 2009-től nyílik támogatási lehetőség. Kérdésre elmondta, hogy az adó 1%-ából befizetett összeg maradéka átvihető a jövő évre.

László Diána (a Kft. ügyvezető igazgatója) kérdésére, hogy miért lassabbak a kifizetések az erdészeti jogcímekekre, mint az agrártámogatásokra, Szalai Károly elismerte az osztály felelősségét és a szakmai lobby erőtlenségét.

Luzsi József MEGOSZ elnök a szóban forgó 120 milliárd forintot az erdészet Marshall-segélyének nevezte. Figyelmeztetett arra, hogy a földtulajdonosok csak akkor fognak erdőt telepíteni, ha nem fizetnek rá. Különösen azoknál az erdőgazdáknál – szó szerint – égető a kérdés, akiknél leégett erdejük felújítási kötelezettsége jelentkezik. (Mire a januári szám megjelenik, a világgazdasági válság miatt több általa felvetett kérdés jobbára akadémikus.)

Bondor István főosztályvezető (FVM) a rendeletmódosítások lehetőségeiről beszélt. A jelenlegi támogatási rendszer egy 50 éve működő struktúrába illeszkedik. Az EU hétéves periódusban tervező rendszerét nehéz adaptálni az erdészetre. Kérdésre, hogy a zöld szervezetek milyen alapon szólnak bele az erdészeti támogatási rendszerbe, azt

válaszolta, hogy egyrészt erkölcsi alapon, másrészt a társadalmi egyeztetés kötelezettsége miatt be kell vonni a jogszabály előkészítésébe őket. A nemzeti támogatási rendszer leépülése sokként hatott, de mint mondta, csak az EU-ban van forrás minderre.

A hallatlanul izgalmas és a hasonló összejövelektől eltérő, lényegre törő szóváltást követően a házigazda Kft. terepi bemutatót tartott, ahol részben saját, részben más földtulajdonú területeken történt erdőtelepítéseket mutatott be. A meggyöző erdősítések láttán azonban változatlanul felmerült a kérdés, hogy miért van szükség az erdősítések biztonságát szavatoló kerítések építésére. Szakmailag elgondolkodtató volt a kocsányos tölgyet váltó sorokban a szelíd dió elegyítése, melyet sajnos meggyötört az elmúlt év telének fagyhatása.

Mocz András a terepen

Összességében csak gratulálni tudunk a szervezőknek, rendezőknek egyaránt, és azt hiszem, hogy ezzel a megállapítással valamennyi résztvevő egyetért.

Kép és szöveg: Pápai Gábor

Új erdészeti információs központ

A tavalyi év végéig Szombathely térségében két objektum szolgálta az erdők közjóléti funkcióját, egyrészt a várostól 8 km-re fekvő, a Zrt. kezelésében lévő szombathelyi Parkerdő, valamint az Erdészeti Tudományos Intézet Sárvári Kísérleti Állomása által gondozott Kámoni Arborétum.

Az elkészült *Saághy István Erdészeti Információs Központ* egy épületből és az épületet körülvevő, közpark funkciójú területből áll. A mintegy tizenhatezer négyzetméteres parkosított terület közepén található az 1400 négyzetméternyi hasznos alapterületű komplexum. A felső szinten egy száz főt befogadó konferenciaterem, tárgyaló- és oktatóterem, kiszolgáló helyiségek és két 32 négyzetméteres kiállítóterem került kialakításra. A földszinten és az I. emeleten a társaság központjának és szombathelyi erdészetének irodái és kiszolgáló helyiségei helyezkednek el.

A létesítmény közelében 80 gépkocsi befogadására alkalmas parkoló készült el, az épület elé pedig egy tavat álmodtak a tervezők. Öröndetes, hogy mind a tervezésre, mind pedig a kivitelezésre kiírt pályázatot helyi cég nyerte: a terveket a Mátis és Egri Tervező Iroda készítette, az épület kivitelezője pedig a Tender Kft. volt.

Az épület körül – a korábbi leromlott állapotú őspark rekonstrukciójával –

egy közjóléti funkciókat is szolgáló, tanösvényekkel, erdei fajátékokkal és egyéb közjóléti létesítményekkel felszerelt közpark került kialakításra.

A Központ épületét nettó 350 millió forintból valósította meg a társaság, melyhez 100 millió forintot a tulajdonos MNV Zrt. jogelődje, az ÁPV Zrt. alaptőkeemelés formájában adott, a fennmaradó részt pedig a Szombathelyi Er-

dészeti Zrt. saját fejlesztési forrásaiból finanszírozta.

Szombathely város segítségével az Erdészeti Tudományos Intézet pályázott és nyert a kezelésében lévő Kámoni Arborétum felépítési munkáira, így a két fejlesztés egyrészt kiegészíti, másrészt megerősíti egymást. Ideális esetben a közeljövőben megújul az európai hírű Kámoni Arborétum is.

A Saághy István Erdészeti Információs Központ és Közpark létesítményt *Kiss Péter* kancellária miniszter, *Tátrai Miklós*, az MNV Zrt. vezérigazgatója, *dr. Ipkovich György* Szombathely Megyei Jogú Város polgármestere, és *Kronekker József*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója avatta fel. Kronekker József elmondta, hogy a régi, Zanati úti székház tervezett értékesítéséből szeretnék finanszírozni az új központ mögött elhelyezkedő műszaki erdészet felújítását.

Bakó Csaba

Százmilliós közmunka

Országos szintű közmunkaprogram indul januárban 14 erdőgazdaság részvételével, többek között a Mecseki Erdészet területén is. A 360 milliós költségvetésű program közel ezer embernek adhat munkát.

Tizennégy erdőgazdaság részvételével az egész országra kiterjedő közmunkaprogram indul 2009. január 15-én. Az április 15-ig tartó, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Közmunka Tanácsa által koordinált program összesen 930 főt foglalkoztat az erdőművelési munkálatok területén. A majd' ezer ember többek között az erdőfelújításokban, az illegális szemétkerakók fel-

számolásában, a közjóléti eszközök karbantartásában és kihelyezésében, valamint az erdészeti feltáró utak karbantartásában és az erdővédelemben segít majd a szakembereknek. A 360 millió forint összköltségből 300 milliót a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., 60 milliót pedig a Szociális és Munkaügyi Minisztérium áll.

A Mecseki Erdészeti Zrt. területén negyven fő talál majd munkát. Az alkalmi munkavállalók ugyanolyan juttatásokban részesülnek, mint a társaság saját munkavállalói: így téli ruházattal, védőtallal, orvosi vizsgálatokkal gondoskodnak róluk.

FERLING

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**

Fatörzsön harminckét név

Emlékoszlopot avattak Farkas-erdőn az erdőben szolgálatot teljesítő erdészek és vadászok tiszteletére. Az újonnan kialakított emlékhelyet a sárvári erdészek létesítették

– Úgy döntöttünk, hogy a Farkas-erdőben szolgálóknak állítjuk emlékül ezt a törzset, mondta az emlékhely avatásán *Kronekker József*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója.

Arról is szólt, hogy *Schberg Lőrinc* sír-emléke és *Böröndi Lajos* kopjafája kötelező megállóhely a Farkas-erdőbe látogató erdészeknek.

– Most harminckét név került fel a törzsre. A kiválasztás nem a beosztástól függött. Az oszlopra további nevek kerülhetnek bárki javaslatára, de választani csak az örök szolgálatot megkezdet-

tek közül lehet – zárta beszédét *Kronekker József*.

Ezután az úgynevezett hidegkúti konferenciaépület avatására került sor. Az épület elődjét 1978-ban alakították ki egy régi pajtából. Ez az évek során a Farkas-erdőben szervezett erdészeti, vadászati, egyetemi tapasztalatcserék állandó helyszíne lett.

Az épület megújítása és egy új, jobb elrendezésű objektum építése mellett döntöttünk, mondta *dr. Síkos László*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. elnöke.

– A hidegkúti konferenciaépület az ökoturisztikai céloknak megfelelő elrendezésben, korszerű anyagok felhasználásával épült. A kialakított nagyterem 100 fő elhelyezésére alkalmas. A szomszédos vadászházban 14 embert

tudunk elszállásolni, mondta *dr. Síkos László*.

Az emlékoszlopon szereplő nevek:

Balassa József, Böröcz Ferenc, Böröndi Lajos, Csóka András, Doroszi János, Farkas József, Gerecs Gyula, Horváth László, Hubai Gyula, Ibász Ferenc, Ipsics Imre, Karáth István, Kardos József, Kelemen János, Keresztes György, Kiss Ernő, Komáromi Dezső, Komáromi László, Kopácsi Ferenc, Lenkai József, Markó Miklós, Molnár István, Németh Ferenc, Perendi József, Pintér Gyula, Rauch Károly, Reismüller Rezső, Schberg Lőrinc, Sebők József, ifj. Varga Ákos, Vincze László, Virág József.

Takács Gábor

Új főosztályvezetőnk van

Dr. Nagy Dániel erdőmérnök, jogász 1976. november 3-án született Szentendrén. 1995-ben érettségizett a szentendrei Móricz Zsigmond Gimnáziumban. Nős, egy leánygyermek édesapja.

Tanulmányok:

– 2000. Erdészeti és Faipari Egyetem, okleveles erdőmérnök

– 2005. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, jogász

– 2008. NYME Erdőmérnöki Kar, PhD fokozat, Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományág

Egyéb tanulmányok: erdőtüzvédelmi tanulmányok Németországban, az USA-ban, Kanadában, Dél-Afrikában.

Nyelvismeret: német, angol

Szakmai tevékenység:

2000-2001-ig Pilisi Parkerdő Rt, műszaki vezető

2002-2005-ig szezonálisan Osztrák Szövetségi Erdészet, erdőleltározási, vadkárbecslési munkák

2002-2005-ig Global Fire Monitoring Center, fire management officer (erdőtűzvédelmi szakemberként az erdőtüzek oltása, megelőzése)

2006-2007-ig ügyvédi iroda

2007-től MGSZH Központ, majd az FVM Természeti Erőforrások Főosztályán erdészeti és jogi szakreferens.

Gráf József miniszter 2009. január 1-jei hatállyal nevezte ki az FVM Természeti Erőforrások Főosztálya élére.

MAGÁN ERDŐBEN

MAGÁN ERDŐTULAJDONOSOK ÉS GAZDÁLKODÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
FEDERATION OF PRIVATE FOREST OWNERS AND MANagements IN HUNGARY

1021 Budapest, Budakeszi út 91. Tel.: 391-4290, fax: 391-4299

e-mail: megosz@mail.datanet.hu

Korábbi szándékainknak megfelelően most nyitjuk meg az erdészeti integrátorainkat bemutató sorozatunkat. Ezen elképzelésünk első elemét jelentette az Erdészeti Lapok 2008. szeptemberi számának 292. oldalán, egy OEE helyi csoport tanulmányútja kapcsán bemutatott Ártéri Erdőbirtokossági Társulatról megjelent anyag. Most a folytatásban elsőként a Napkori Erdőgazdák Zrt.-t mutatjuk be.

A Napkori Erdőgazdák Zrt.

A Napkori Erdőgazdák Szövetkezte 1992-ben alakult az ország egyik első, magán-erdőgazdálkodó szervezeteként. A 2006 októberében zártkörűen működő részvénytársasággá átalakult társaság tevékenységét ágazati rendszerben végzi.

A Napkori Erdőgazdák Zrt. erdőgazdálkodási ágazata 637 erdőtulajdonos birtokában lévő, 849 ha erdőterületen gazdálkodik. A termőhelyi adottságoknak megfelelően az akác és a nemes nyár területaránya megközelíti a 80%-ot. A fennmaradó területen kocsányos tölgyes, hazai nyaras, égeres, erdei fenyves és vörös tölgyes állományok osztoznak.

Az évi fahasználati mennyiség 3500–5500 m³ között ingadozik.

Az erdészeti integrációs ágazat 2000-ben alakult, már ekkor mintegy 2600 ha

területet szakirányított. Napjainkban ez a terület megközelíti a 7500 ha-t.

Az ágazat célkitűzése, hogy tevékenysége során, a gazdálkodáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételekkel nem, vagy csak részben rendelkező erdőgazdálkodókat segítse a szakszerű erdőgazdálkodásban.

Az ágazat dolgozó Nyíregyházán, a 2006-ban felavatott Erdészeti Információs Központban fogadják ügyfeleiket.

A szakirányítottak részére az alábbi szolgáltatásokat végzük:

– éves erdőgazdálkodási tervek elkészítése (pl. fahasználati munkák, erdőfelújítások első kivitelének tervezése, végrehajtásuk irányítása);

– pénzügyi költségvetések, elszámolások készítése;

– mezőgazdasági termelésre kevésbé, illetve nem alkalmas földterületekre, európai uniós erdőtelepítési pályázatok készítése és benyújtása;

– szakmai képviselő műszaki átvételeken és üzemtervezésről;

– az erdővel érintett területeken, az erdőgazdálkodó érdekeit figyelembe véve, gondoskodik a tartamos erdőgazdálkodás céljait szolgáló erdőtervi előírások szakszerű végrehajtásáról;

– év közben a gazdálkodók által elvégzett munkálatok ellenőrzése.

A Haragodi Er-

dészeti Erdei Iskola gyönyörű, csendes, természetes környezetben, mozaikos szerkezetű telepített erdőben egész évben várja a tanulásra, pihenésre vágyókat. A nevelési-oktatási funkciói mellett közjóléti szerepet is betölt és vadász-házként is működik. A térségben a fenntartható vidékfejlesztés előremutató példájaként kíván szolgálni.

A szakmai programot a Napkori Erdőgazdák Zrt. a Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium bevonásával valósítja meg. A szakmai-pedagógiai programunkban gyakorló iskolai pedagógusokat, főiskolai tanárt, erdészt és hivatásos vadászokat foglalkoztatunk.

Erdői iskolánk színes és változatos tavaszi, őszi és téli programmal várja az általános és középiskolai osztályokat, valamint óvodásokat. A nyári szünet hasznos és kellemes eltöltésére különféle tematikus táborokat szervezünk: természetvédelem, sport, idegen nyelvek, természetismeret, ornitológia, képzőművészet és hagyományörzés, vadászat témákban.

Az erdei iskola programunk célja: a környezeti nevelés, a természettudományos ismeretterjesztés, a képességek, készségek, jártasságok fejlesztése, az aktív cselekvésen alapuló ismeret és életviteli ori-

entáció. Erdő- és élménypedagógiai módszerekkel igyekszünk az erdei iskola programunkban résztvevő gyerekeket oktatni-nevelni.

A programjainkon részt vevő gyerekek megismerkedhetnek az erdő- és vadgazdálkodás alapjaival és hagyományaival, az erdő és az ember évszázados viszonyával, megtanulják a természeti környezetben való viselkedés normáit és legfontosabb szabályait. Megismerkednek az őshonos háziállatokkal, és megtanulnak felelősséggel gondoskodni róluk; megismerkednek az állatvédelmi kérdésekkel és a felelős állattartással. Feledhetetlen élményt nyújt a vadászskutya-bemutató, a vadaskert-látogatás lovas kocsival, a cserkeléses vaddisznós és a kenyérsütés a sok egyéb érdekes és hasznos program mellett.

Erdői iskolánk tagja az Országos Erdészeti Egyesület Erdészeti Erdei Iskola Szakosztályának, minősített erdei iskola, együttműködik a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel és a Nyíregyházi Állatparkkal. A Harangodi Erdészeti Erdei Iskola a Nyíregyházi Főiskola hivatalos gyakorlóhelye, partnere, minden évben nálunk teljesítik a környezetvédelem tanárszakos hallgatók a szakmai gyakorlatukat részben vagy egészben. Ezen kívül szakmai továbbképzéseket szervezünk óvodai és iskolai pedagógusok részére. Évről évre bővítjük külföldi és hazai szakmai kapcsolatainkat.

Az erdei iskola épülete – amelyben 38 főt tudunk kényelmesen elhelyezni –

kétszintes, hőszigetelt, légkondicionált, minden multimédiás eszközzel felszerelt gerendaház, amelyet az évszázados erdélyi építészeti hagyományoknak megfelelően erdélyi mesterek építettek. A ház építészet-biológiailag és ökológiailag is megfelel a kor elvárásainak; továbbá minden szükséges oktatási és multimédiás eszközzel fel van szerelve. Az intézményhez tartozik még: fedett filagória kemencével, díszítő, szabadtéri tanterem, fa játszótér, háziállat-bemutató, arborétum, sportpálya, 2,8 km hosszú Őzike tanösvény, 5,9 km hosszú Pagony tanösvény.

A vadgazdálkodás és a vadászat a részvénytársaságunk kiemelt jelentőségű tevékenysége. Vadászterületünk mintegy 9 ezer hektár, amelyben egy 500 hektáros vegyes vadas és egy 350 hektáros vaddisznós kert is található. Emellett évente 10 000 fácánt és 6000 tőkésrécét nevelünk. A vadászterületünket a Nyírség jellegzetes formavilága és a változatos összetételű, mozaikos szerkezetű élőhelyek jellemzik. Színes és gazdag képet mutató telepített erdeink idilli élőhelyet biztosítanak vadaink számára, és eszményi környezetet kínálnak vadászatainkhoz.

Területünkön kiemelkedő minőségű és nagyságú az őzállomány. Az évi mintegy 70 elejtett őzszakunk 30%-a érmes trófeájú. Vaddisznó-állományunkat kiváló agyarminőség jellemzi. A dámszarvas-állományunk a Gyulaj és Tiszadob környéki minőséget mutatja, amely szép formájú, széles lapátú és nagy sú-

lyú trófeákat eredményez. A Szlovákiából és Zemplénből származó muflonkosaink trófeái gyakran elérik, vagy meghaladják a 95 cm-t.

Nagy terítékű fácán-hajtóvadászataink és keresővadászataink iránt – amelyeket egy évre előre lekötnek vendégeink – nagy az érdeklődés. Ugyanez elmondható az élvezetes és színvonalas vadászatot kínáló félvad tőkésréce-társasvadászatainkról is. Az őzszak, a muflon és a dámvad vadászata a Nyírség dombjai között hangulatos és különleges élményt nyújt. A nagy terítékű vadászó-hajtóvadászatokra a korábbi években sorban álltak a vendégek.

Vendégeink Európa és a világ számos országából érkeznek: János Károly spanyol király is vadászott területünkön.

Egyre nagyobb igény mutatkozik a vadászjárás iránt, erre a vadászati módra szintén van lehetőség vadászterületünkön.

Vadászvendégeink részére a három csillagos panziótól a luxus kivitelű vadászaházig, különböző kategóriájú szálláshelyeket tudunk biztosítani.

A fentiekből látható, hogy cégünk változatos tevékenységekkel próbál megfelelni a kor kihívásainak és igényeinek, és folyamatos fejlesztéssel igyekszik jó példával elől járni a szakmában és a vidékfejlesztésben egyaránt.

További információ, képek, videó elérhető a honlapunkon: www.naperd.hu

Dobos Arnold
erdőmérnök

Domina Norbert
Erdői Iskola igazgatója

Az elmúlt év néhány fontosabb eseménye a MEGOSZ életében

1. Magánerdő-gazdálkodás fejlesztési koncepció elkészítése.
2. Erdőtörvény-egyeztetésben való folyamatos részvétel.
3. Az UMVP Monitoring Bizottságába szavazati joggal bekerült a MEGOSZ.
4. Levél a miniszternek a 2007. évi legfontosabb eseményeiről és a további teendőkről.
5. Körlevél a rendőrkapitányoknak falopás ügyében.
6. Levél a miniszternek az agráregyeztetési zöldkönyv véleményezésével.
7. A MEGOSZ elnökségi feladatainak újrafogalmazása.
8. Levél az MVH elnökének az erdőtelepítések ügyében.

9. Magánerdők védetté nyilvánítása kapcsán felmerülő problémákról kétrészes tanulmány megjelentetése az Erdészeti Lapokban.

10. Megjelenik az erdészeti potenciál helyreállításával kapcsolatos rendelet (2008. március 27.).

11. Elnökségi ülés a közgyűlés megrendezésének és az Alapszabály módosításának előkészítése ügyében (2008. április 28.).

12. Helyreigazító levél a WWF Magyarországtól (2008. április 15.).

13. Közgyűlés 2008. május 26.

14. Elnöki tárgyalás a Mezőgazdasági bizottság tagjaival, illetve az FVM államtitkárával és az MVH vezetőivel (2008. június 2.).

Tárgykörök: Integrátori hálózat, Erdőtörvény módosítás, de minimis rendeletek, erdőtelepítési jogcím, Natura 2000. magánerdészeti közmunkaprogram.

A MEGOSZ VEZETŐSÉGE NEVÉBEN MINDEN KEDVES TAGTÁRSUNKNAK, ERDÉSZKOLLÉGÁNKNAK ÉS VALAMENNYI MAGYAR ERDŐTULAJDONOSNAK EREDMÉNYEKBEIN GAZDAG, BÉKÉS, BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNUNK!

Felhívás

Ezúton szeretnénk tájékoztatni a magánerdő-tulajdonosokat, hogy a MEGOSZ ingyenes jogsegély szolgálata a továbbiakban is igénybe vehető az alábbiak szerint:

M. Ügyvédi Iroda, dr. Mészáros Mátyás Zoltán, telefon/fax: 06-56-411-013, mobil: 06-20-94-33-230, vagy 06-20-458-97-07.

Az ügyvédi iroda nemcsak az erdőgazdálkodással kapcsolatos kérdésekkel, hanem cégjogi és büntető ügyekkel is foglalkozik.

15. Látogatás a miniszternél a fenti témakörökben (június 8.)

16. Megjelennek a magánerdő-gazdálkodást szolgáló, illetve az erdők közjóléti szerepével kapcsolatos de minimis rendeletek.

17. Az erdőtelepítések uniós tapasztalatairól vitafórum (2008. augusztus 13.).

18. Egyeztetés *Forgács Barnabással* az UMVP erdészeti jogcímeiről (2008. június 5.).

19. A magánerdő-gazdálkodás erdészeti kutatással kapcsolatos igényeinek megfogalmazása (2008. augusztus 28. debrecen).

20. MEGOSZ nagyrendezvény Sopronban (2008. szeptember 13.).

21. Somogyzobi rendezvény az erdőtelepítésekről (2008. október).

22. Az egylépcsős erdőmérnök-képzés melletti állásfoglalás (2008. november 7.).

23. Horvát magánerdős csoport fogadása Somogyzobon (2008. november 8.).

24. Kerekasztal beszélgetés a Hír Tv-ben a falopásokról (2008. november 10.)

Dr. Sárvári János
MEGOSZ

* * *

Mi lesz veled szaktanácsadás?

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a szaktanácsadási szolgáltatások igénybevételére (I tengely) az 52/2007.(VI.28) FVM rendelet alapján lehet támogatási kérelmet beadni.

A kezdeti nagy várakozás meg is

hozta a sikert, mert a három erdészeti TSZK-val megkötött szerződések száma a rövid határidő ellenére nem várt eredményt hozott. Mintegy kilencszáz szerződést kötöttek erdőgazdálkodókkal 96 millió Ft értékben.

2008-ban jelentősen visszaesett a pályázók száma a 2007. évihez képest. A múlt évben 200 pályázóval kötöttek szerződést 30 millió Ft értékben.

Ennek alapvető oka az, hogy a támogatási és kifizetési kérelmek elbírálása nagyon hosszú időt vesz igénybe. Ez jelentős bizalomvesztést eredményezett az erdőgazdálkodók körében. Továbbá problémát jelent, hogy csak egy alkalommal lehet szaktanácsadási szerződést kötni alapesetben a 2007-2013-ig tartó ciklus alatt.

Még mindig mintegy 120-130 pályázó nem kapta meg a támogatást a 2007-ben megkötött szerződésére. Ez tovább rontja az erdőgazdálkodók hangulatát.

2009. jan. 1-31-ig ismét lehet szaktanácsadási támogatásra pályázni mind-

zoknak, akik még nem vettek igénybe e rendelet alapján támogatást, vagy e rendelet alapján igénybe vett támogatás, és az előzőleg benyújtott legutóbbi támogatási kérelme benyújtási időszakának utolsó napját követően gazdálkodási körülményeikben jelentős változás következett be, amelyek az alábbiak:

– az erdészeti hatóság által az ügyfél új erdőgazdálkodóként történő nyilvántartásba vétele,

– az erdőgazdálkodó üzemi területén új körzeti erdőterv érvénybe lépése,

– új erdőfelújítási kötelezettség keletkezése, illetve

– az MgSzH erdészeti szakhatóságának bejelentett káresemény bekövetkezése esetén.

Felhívjuk figyelmét minden pályázatra jogosultnak, hogy éljen a lehetőséggel, ugyanis ez a jogcím 2013-ig él, az éves fel nem használt keret pedig átcsoportosításra kerül.

Dr. Somogyvári Vilmos
MEGOSZ

Elfeledett magyar mesterségek

A könyv egyszerűen gyönyörű. Ahogy a szerző, *Selmezi Kovács Attila* írja bevezetőjében, bepillantunk egy rég letűnt világba. Egy feledésbe merült életformába, az egykor rendkívül fáradtságos életvitelbe. Ízelítőt kapunk az emberek hajdani küzdelmes, de a maguk számára fontos és megbecsült munkájába. Bemutat egy sajátos szemelvényt, néprajzi mozaikot, melynek a tematikáját maga az élet alakította, amit a szerző négy évtizedes néprajzkutató munkájával tanulmányozott.

A gazdagon illusztrált kötetben olvashatunk pákászokról, halászkokról, vadászokról, szilaj pásztorokról, régi idők mesterségeiről. Megtudhatjuk hogy kik voltak a cellérek, a sziksófőzők, a hamuzsír-főzők, a himpellérek, a vákáncsosok... és sorolhatnánk.

(A kötetet tanulmányozva elmélkedhetünk, vajon miért nem találjuk a szöszedtetben az idegongondozó fogalmát.)

Kapható a CSER kiadónál (Tel.: 1-386-9019) és a könyvesboltokban.

Hamuzsír-főzés.

Ref. Pápai Gábor

Hit, remény, szeretet

Beszélgetés Rapatyi István erdőmérnökkel

„Már az év, mint bomokóra, fordul:
Elfogy az ó, most kezd fogyni az új,
S mint unt bomokját a bomokóra,
Hagyja gondját az ó év az újra.
Mennyi munka maradt végezetlen!
S a gyönyörök fája megszedetlen...”

(Babits)

– Előre kell bocsátanom, hogy sem felmenőim, sem rokonságaim között nincs, és nem is volt soha erdész. A sors kifizérhetetlen akarata sodort az erdészpályára, ami cseppet sem bántam meg.

– *Úgy tudom, a sors meglehetősen embert próbáló helyzeteket teremtett a családjában.*

– Nem tudom, hogy mivel érdemeltük ki, de szent igaz, hogy testet, lelket próbálóan irányítja életünket. Édesapám három évig volt hadifogoly a Szovjetunióban. A sors úgy akarta, hogy különösebb testi károsodás nélkül hazajött, de a lelkében egy életre megmaradt a kint eltöltött három év. Tizenhat hold földünk volt, és apám igen jól gazdálkodott, tisztelték a faluban. Úgyhogy amikor mint középparasztot az agitátorok a tszcs-be akarták beszervezni, azt mondta, hogy nem megy még akkor sem, ha izzó kályhára teszik, elevenen megnyúzzák, ha mind a tíz körmét kitépik, akkor sem. Elege lett a szocializmusból egy életre.

– *Te hogy élted meg mindezt?*

– Tízéves voltam a nagy szervezőkora. Arra emlékszem, hogy édesapám a szomszéd faluban volt a malomban, amikor keresték. A nagyszobánkban vagy tízen várták az agitátorok, akik telefűstölték a szobát, majd gúnyolódtak vele, hogy „na, megjött az elveszett ember”. Éktelenül felfortyant, „hogyan én lennék az elveszett ember, aki 200 kilométert gyalogoltam, mire hazajöttem”. Éjfélig győzködtek, de nem írta alá.

Még a faluból is eltanácsolták, mint valami romlott almát a ládából. Elment Budapestre fűtőnek, italmérőnek. Édesanyám később aláírt, mert nem tehetett mást. Az önértetét legyőzte a gyermeknevelő anyai aggodalom.

– *Hogyan lettél végül erdész?*

– Édesapám egy darabig favágóként kereste a kenyeret. Sokat jártam ki hozzá az erdőre segíteni. Nyári szünetek alatt együtt jártunk az erdőre, a megmaradt szőlőnkbe. Nagyon szerettem őt. Egyszer sokáig elnéztem, ahogy dolgo-

zott. Oda akartam menni hozzá, hogy hosszasan átöleljem..., de nem mentem. A kamasz férfiúi hiúság, vagy mifene tartott vissza. Sokszor eszembe jut ma is ez az elmaradt ölelés, pedig biztosan nagyon örült volna.

No, szóval ekkor „szedtem össze” az erdőszeretetet. Meg egy életre a derékfájást. Tűzifát pakoltunk, és egy méretes darabbal megemelttem magam. Olykor ma is érzem.

Érettségi után nem vettem fel Sopronba. Akkor orvos akartam lenni, de Dunaujvárosba keveredtem kohógépész szakos hallgatónak, amit fél év után otthagytam. Visszamentem az erdőre favágónak. Ez úgy látszik segített, mert végül is felvettek az erdőmérnökökre. 1974-ben végeztem, és a somogyvári erdészethez kerültem gyakornoknak, majd a nagybajomi erdészethez műszaki vezetőnek.

Megnősültem, és lakásgondok miatt megpályáztam a Pécsi Állami Gazdaságnál meghirdetett erdészeti ágazatvezetői állást. Feleségemnek Pécsváradon ígértek pedagógusi állást. Közben a gemenciek is hívtak Szekszárdra műszaki vezetőnek.

– *No fene. A mai végzősök bitetlenkedve fogják olvasni ezt az állásdömpinget.*

– Pedig ez így volt. Szekszárdon kaptunk lakást, feleségem állást, szépen berendezkedtünk. Azután jöttek a gyermekek egymás után. Az első két napig élt. Nagy volt a szomorúságunk, de azután vigasztalt két szép fiúgyermek.

Azután a szaporítóanyag-felügyelő-

séghez kerültem, ahol hat hasznos és tanulságos évet töltöttem. 1988-ban egy pár hónapos erdőgazdasági kitérő után önállósítottam magam.

– *Nem titok, hogy a felügyeletnél eltöltött évek alatt kollégák voltunk. Érdekes látni azt a metamorfózist, ahogyan a csemetetermelés jogi kerete alakult.*

– Hát bizony. Mint külső ember, nehezen értettem az akkori magántermelő-ellenességet. Nem tudom, mi volt az alapja, de a maszek sokszor szebb csemetét termelt, mint az állami kert. A termelőszövetkezetek igényét magántermelés nélkül nem is tudtuk országos szinten kielégíteni. Ha hiány volt, akkor engedték a maszekot, ha felesleg, akkor tiltottuk. Érdekes volt ez.

– *Ez így volt, ma meg nagytővel kell keresni az állami kertet.*

– De hiszen ez így is van rendjén. Az nehezen ment, hogy az igazgató kiadta az ukázt a főmérnöknek, az tovább az ágazatvezetőnek, ő az erdészvezetőnek, az a műszaki vezetőnek, ő tovább a csemetekert-kezelőnek, s ugyanez ment visszafelé. Őrület. Mert a termelés felelőssége mindig is a csemetekert-kezelőé. Az értékesítés természetesen más dolog. Ahogy mondani szokás a gyermek és a sok bábasszony esetét. Ha jól mentek a dolgok, akkor „megcsináltuk”, ha baj volt, akkor „elszúrta”. Hát ez így nemigen ment. Persze felügyelőként kínlódtunk a maszekoknál is az idétlen jogi szabályozás miatt. Olykor több száz kertet kellett leszemlézni néhány hét alatt. De nagyon sokat tanultam a magántermelőktől. Ahol szép volt a csemete, ott kérdezősködtem, jegyzeteltem. Vettem egy parasztházat két hektár szántóval. Feltörték bennem a Rákosi-rendszer alatt otthon hallottak: „fiam, csináld, de ne beszélj róla”. A rendszerváltást megelőző „puhuló” időkben magántermelő lettem. Kezdetben az összeférhetlenség vádját elkerülendő, szelídgesztenye-oltványt termeltem. Soha nem csináltam, de mondtam magamban „legyen meg a te akaratod”. Életem legkeservesebb munkája volt. Gondold el, mit jelent egy kezdőnek évi tízezer oltványt előállítani. No nem egyedül, mert a feleségem, a testvérem, a baráti kör... mindenki oltott. Egyedül nem is bírtam volna, mert kiújult az említett hátfájásom. Algopyrinnel kezdtem a napot, aztán hajolva, tér-

den csúszva-mászva oltottuk az alig fél-méteres alanyokat.

– *Nem gondoltál arra, hogy feladod?*

– Nem, mert hittem benne, hogy sikerül végre a saját lábamra állni, és megélhetek a szakmámból és az ott kialakult kapcsolataimból. Egy percre sem gondoltam a kudarcra. A gesztenyézés után áttértem az erdészeti csemetetermelésre, és ma is ebből élek. De gyűjtöttem és kereskedtem magvakkal is. Volt, hogy este tízkor indultam Ungvárra, másnap este vissza, mindezt alvás nélkül. Ma már úgy látom, örültség volt. Aztán vettem egy másik házat, kiköltöztünk a városból, és a ház végében lévő 16 hektár szántó lett a munkaterületem. Gépesítettem, építettem egy 1200 négyzetméteres hűtőházat, mert anélkül már nagyban nem szabad szaporítóanyagot termelni.

– *Úgy látom tisztességesen fel vagy szerelve gépekkal is.*

– Valóban. Négy traktorom van, a hozzá tartozó munkagépekkal, meg

egy teherautó. De nem volt olyan egyszerű mindezt megteremteni, mint gondoldod. A pályázatokkal különösen kínlódtam, mert... nem sokat változott a világ. Apám mesélte, hogy 1919-ben valamilyen ünnepi alkalommal bikát vágtak a faluban, ahol vendég volt mindenki. Nagymamám tányérjából kiszedték a húst, mondván, hogy nem érdemli meg, mert a nagyapám nem fűjt egy követ a vörösökkel, vagyis politikailag rossz oldalon állt.

– *Köztudott, hogy nem megtermelni nehéz az árut, hanem eladni.*

– Kétségtelen, különösen, ha milliósi tételben gondolkozol. Csak egy példát mondok. Az elmúlt évben az olaszok rendelték 3,5 millió akáccsemetét. Elvittek belőle nem egészen kétmilliót, a többi itt maradt. Most pereskedünk, és csak reménykedem, hogy valamikor megkapjuk az ellenértéket. Ráadásul úgy néz ki, hogy kisajátítás miatt egy elkerülő út kettévágja a csemetekertet...

nem tudom hogyan tovább. Még szerencse, hogy a családban való örömm minden keserűségem felejteti.

– *Pedig kaptál a sorstól éppen eleget.*

– Hát igen. Feleségem halála után nagyon mélyponton voltam. Még szerencse, hogy a tőle született fiaim már nagyok, és itt volt a rengeteg munka is, ami elterelte a figyelmet. De tudod, a reményt soha sem szabad feladni, mert a bajok előbb-utóbb jóra fordulnak. Újránősültem, van egy gyönyörű hároméves fiam, Gergő. Kérdezik többen, hogy meggondoltam-e mindezt, hiszen hatvanéves vagyok. Nos meggondoltam, mert nincs annál nagyobb öröm, mint egy szuszogó gyermek mellett ébredni. Annál csak egy jobb dolog van, ha mindkét oldaladon szuszognak. Az élet egy felfoghatatlan ajándék, amit el kell fogadni. Ha az Isten báránykát adott, ad hozzá legelőt is. Nos, a másik báránykának – az ultrahanggal – már látszik keze lába...

Pápai Gábor

„A mag a vég és a kezdet”...

...idézi a kiadvány Heydeckert, és mily bölcsesség, hiszen a kettő között ott van az egész erdő, az erdőgazdálkodás.

A francia és lengyel szerzőpáros eredeti kiadványát magyar szakemberek egészítették ki, tették hazai szakemberek számára is teljessé.

Szomorúan kell tudomásul vennünk, hogy a témában hazai szerzőtől közel ötven éve nem jelent meg hasonló kiadvány. Hogy miért? Szerzőhiány, pénzhiány irigység vagy mindhárom együttvéve... ki tudja. Éppen ezért dicséretes, hogy *Zsombor Ferenc* és *Barna Tamás* nem felejtkeztek el *dr. Mátyás Vilmosról* (1911-1986) és *dr. Marjai Zoltánról* (1928-2004), a két kiváló magkutatóról, és emléküknékné ajánlják a könyvet.

Az elmúlt évtizedekben a hazai szaporítóanyag-termelésben olykor kaotikus állapotok uralkodtak. Az állami csemetekerteken kívül ezerszám létesültek kisebb-nagyobb magánkertek, amelyben a szaktudás helyett a hírből hallott jövedelmezőség volt a „tudományos alap”. Volt, akinek sikerült, de többnyire kudarc lett a próbálkozások vége, különösen a magkezelésre kényes fajok esetében.

De az erdőgazdaságoknál sem volt sokkal jobb a helyzet, eltekintve egypár csemetekerttől, ahol tapasztalt „öreg rókák” irányították a termelést.

Nos „Az erdei lombos fák magjai a begyűjtéstől a vetésig” című kiadvány a szó szoros értelmében fél évszázados hiányt pótol. Példaértékű munka, a kutatás hasznosságát bizonyítja, ami a lombos erdei fajok csemeteneveléséhez nélkülözhetetlen.

Egyben jó példa a nemzetközi összefogás eredményességéhez.

A könyv megjelenését az Alföldi Erdőkért Egyesület szervezőmunkája tette lehetővé.

A Mezőgazda Kiadó kiadványa a FAGOSZ-nál is megrendelhető.

Pápai Gábor

Ami az Almanachból kimaradt

Örömmel forgatom a szakmám felsőoktatásának 200 éves évfordulója alkalmából kiadott háromkötetes, küllemében is gyönyörű könyvet. Ám mélységes csalódást éreztem, amikor az egyetem történetével kapcsolatban a kulturális életről olvastam. Alaposabb, és részletesebb megemlékezést érdemelt volna ez a terület. Ép testben ép lélek, szoktuk volt mondani, és talán éppen ezért kellett volna részletesebben megemlékezni minderről. Az ép lélekhez természetesen esetünkben hozzátartozik a kiművelt erdész-, faiparos- stb. fő is.

A szakmán túli művelődéshez nagy-szerű lehetőség volt a hatvanas években az Egyetemi Színpad intézmény keretén belül havonként eljárni az „Universe kino”-ba, ahol jórészt nyugati országok nagykövetségeinek ismeretterjesztő filmjeit láthattuk. Ez nagy szó volt akkor, amikor még a verebek is útlevellel repülhettek át a schattendorfi (Somfalva) lovak után csipegetni.

Képzőművészeti kiállítások voltak az akkori KISZ-ház (kommunista ifjúsági szövetség) nézőterén, ahová jött a város kultúrára éhes polgárainak apraja, nagyja. Mint ahogy jöttek az Egyetemi Színpad előadásaira is. És itt álljunk meg egy szóra, egy polgári szóra.

A hatvanas, hetvenes évtizedek színpadosai a maguk nemében történelmet írtak az Egyetem kulturális életében. Kezdetben „vonalasabb” darabokat adtak elő, s mivel az egyetem vezetése nem cenzúrázta különösen a műsorokat, színpadra kerültek a kor abszurd szerzőjének, *Slawomir Mrozeknek* az egyfelvonásosai, mint a „Károly”, a „Nyílt tengeren” és a „Bűbajos éj”. Vagy *Hubay Miklós* politikailag is „bajuszhúzogatójának” számító, „A zsenik iskolája” című darabja (ősbemutató volt), és *Alfonso Paso* kétfelvonásos, az „Egy csirkefogó ügyében”, amit ma is aktuális lenne színre vinni. (Sőt! „Mi az hogy!... Nagyon is!”). Ez utóbbi előadás hírverését ún. szendvicsemberek tették a városban. A nyakukban lógó hirdetőtáblákkal maguk a szereplők vonultak Sopron utcáin, közzétéve, hogy a darabot az egyetemisták mutatják be, melyre zsúfolásig megtelt a Petőfi színház (*Thurner Mihály* elégedetten mosolyoghatott.)

Az országos egyetemi fesztiválokon sorra nyerte a Soproni Egyetemi Színpad az elismeréseket. Budapesten O'Neill „Minden madárnak szárnya

van” című kétfelvonásosával (ősbemutató) rukkolt elő. De hogy gondolataim a földön maradjanak és érzékeltsem, hogy „a kultúrosok” mily jó szolgálatot tettek az országon belül – lazítva az erdészek sajnos ma is a magunkba fordulás okozta, érzékelhető elszigetelődését – a pécsi vendégszereplést hozom fel példának. Három egyfelvonásost mutattunk be a Pécsi Orvostudományi Egyetem színpadán, melyet rögtönzött „Mikulás-est” követett, tele humorral, növelve a selmeci reputációt. Egy negyedéves orvostanhallgató a műsor végén megjegyezte: „Ne haragudjatok, de most tudtam meg, hogy Sopronban van egyetem”. A Miskolci Egyetemi Színpad vendégjátékai, a soproniak műsoradó országjárásáról most nem szólok, de so-

rolhatnám a példákat, melyek indokolják azt, hogy kevés elintézni az Egyetemi Színpad történetét azzal, hogy „...Új-jáalakult 1955-ben és azóta kisebb, nagyobb megszakításokkal működik.”

De a hiánypótlás most már az érintett színpadosok és az Erdészettörténeti Szakosztály feladata.

Éppen ezért felkérjük a témában érintetteket, hogy írják meg a szerkesztőségnek történeteiket, emlékeiket, küldjék meg – ha van – fotóikat, újságkivágásaikat, relikviákat stb., hogy minél teljesebben örökíthessük meg a Soproni Egyetemi Színpad történetét most már egy, a részletekre is kiterjedő kötetben. Az elérhető érintetteknek a kiadvánnyal kapcsolatos felhívást küldünk.

Pápai Gábor

EGYETEMI SZÍNPAD	
1966 november	
3 csütörtök este fél 8-kor	N. GOGOL: KÁRTYÁSOK S. MROZEK: BÜBÁJOS ÉJ Belépdíj: 4 Ft. egyfelvonásos vigjátékok
10 csütörtök este 6 órakor	a „NAUTILUS”-együttes Belépdíj: 6 Ft. TÁNCZENEI HANGVERSENYE
12 szombat este 6 órakor	N. GOGOL: Kartyások S. MROZEK: Bűbajos éj Belépdíj: 4 Ft. a november 3-i előadás isméllése
17 csütörtök este fél 8-kor	UNIVERSE-KINO Műsoron: a Jugoszláv Nagykövetség kisfilmjei Belépdíj: 2 Ft.
19 szombat este 6 órakor	A SZOMBATHELYI TANITÓKÉPZŐ IRODALMI SZÍNPADÁNAK VENDÉGIÁTÉKA. Belépdíj: 3 Ft
24 csütörtök este fél 8-kor	Z. HERBERT: A MÁSIK SZOBA M. SCHISGAL: GÉPIRÓK Belépdíj: 4 Ft. egyfelvonásos drámák
26 szombat este 6 órakor	a dzsessz mesterei Hanglemezekkel illusztrált dzsessztörténeti előadás Belépdíj: díjtalan
29 kedd este fél 8-kor	NÉMETORSZÁGI SÉTA Dr. Kubinszky Mihály egyetemi docens színes diáképekkel illusztrált előadása Belépdíj: díjtalan

Hackerek segítik az illegális fakitermelést a brazil esőerdőkben

Segítségükkel eddig 1,7 millió köbméter fát csempészték ki az Amazonas vidékéről. A brazil nemzeti kongresszus éppen az ország erdőtörvényének megváltoztatására készül.

Talán nem megszokott a csúcstechnikai műveleteken alapuló csempésztés összekapcsolni az esőerdő irtásával. Az Amazonas esőerdeiben fakitermelést végző vállalatok azonban nem vonakodnak a számítástechnika igénybevételétől sem, s készek hackereket alkalmazni, hogy bejuthassanak a brazil kormány kifinomult nyomkövető rendszerébe, hogy adatokat hamisítsanak meg.

(ForestPress)

♦ ♦ ♦

Miért érintjük meg a fát, ha azt szeretnénk, hogy szerencsénk legyen?

E gyakorlat még az ősi britektől ered, akiknek hite szerint a fában szellemek lakoznak.

A fát a szellemek iránti tisztelet jeléül érintették meg. Ez a szokás sok éven át fennmaradt, később az emberek a jó szerencse reményében érintették meg a fát, vagy a belőle készült tárgyat.

(ForestPress)

♦ ♦ ♦

Végveszélyben a szlovákiai Magas-Tátra?

Folyamatosan hanyatlik a szlovákiai Magas-Tátra faállományának állapota a 2004-es orkáncatasztrófa óta. A Tátrai Nemzeti Park (TANAP) vezetői szerint a park hatvanéves története során még soha nem volt olyan súlyos a helyzet, mint az idén.

A Magas-Tátra déli lejtőin 2004. november 19-én végigsöprő orkáncaszerű szélben a TANAP kezelésében lévő 50 ezer hektár egynegyede pusztult el.

Azóta szárazság és többször rekord meleg tizedelte tovább a fenyveseket, átalakult a talaj összetétele és vészesen elszaporodtak a szúrajok. „A nemzeti park megalapítása óta nem volt ilyen nagy a baj” – mondta *Peter Fleischer*, az országos erdészeti igazgatóság munkatársa.

„A szúinvázót lehetetlen feltartóztatni. A kártevők a legvédehetőbb területekre is behatoltak, ahová a munkatársaink nem tudnak eljutni” – tette hozzá *Peter Liska*, a TANAP igazgatója.

(InfoRádió/MTI)

♦ ♦ ♦

Az európai magánerdő-gazdaságok szerepét hangsúlyozták Washingtonban

Christer Segersteen, a CEPF elnöke szeptember 16-17-én részt vett a világ erdészeti vezetőinek Washington DC-ben erdők és az éghajlatváltozás témában megtartott fórumán. A találkozók célja a soron következő tárgyalások és megállapodások, különösképp az UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change – ENSZ keretegyezmény az éghajlatváltozásról) folyamat elősegítése volt.

A fenntartható erdőgazdálkodás európai modellje, és az európai erdészet e modellben elért eredményei bizonyítják, hogy Európában a megfelelően kezelt, átlagos erdő óriási képességekkel rendelkezik a klímaváltozás elleni küzdelemhez.

(ForestPress)

♦ ♦ ♦

Illegális favágásért szabtak ki börtönbüntetést Zalában

Nem jogerősen börtönbüntetésre ítélte a Zalaegerszegi Városi Bíróság azt a két férfit, aki Becsvölgye környékén engedély nélkül tarra vágott több mint két hektár tölgygel és bükkal borított erdőt tavaly márciusban.

♦ ♦ ♦

Csúcskitermelés a dán erdőkben

Dánia jelenlegi teljes energiatermelésének egyharmadát az erdő biztosítja.

2007-ben 2,6 millió köbméter fát termeltek ki a dán erdőkből. A rekordnak számító kitermelés ellenére a fatömeg mennyisége az 5 millió köbméter éves növedéknek csupán a felét teszi ki. 2007-ben a kitermelés 9 százalékkal múlta felül a 2006. évi, szintén csúcsteljesítménynek számító kitermelt mennyiséget – olvasható a Nordic Forestry oldalon.

A fenyőfélék fafeldolgozó ipari felhasználása 1,3 millió köbméter volt 2007-ben, ami rekordszintnek számít. Meglepő ugyanakkor, hogy 2006-hoz képest valamelyest csökkent a tűzifa és más, energiatermelésre szánt faanyag termelése. Mivel az éves növedéknek csak felét hasznosítják, a jövőben vannak még lehetőségek a dániai erdőkből kikerülő faanyag fenntartható használatának fokozására.

A Dán Erdészeti Szövetség üdvözlöi az erdészeti ágazatra jellemző élénk üzleti életet, és a faiparba irányuló nagyobb beszállítást. További kezdemé-

nyezéseket és intézkedéseket vár ugyanakkor a kormánytól az energiatermelésre szánt szén-dioxid semleges faanyag használatának népszerűsítésére. Dánia jelenleg teljes energiatermelésének egyharmadát az erdő biztosítja. A többit a nap, a szél és a geotermikus energia együttesen adja.

(ForestPress)

♦ ♦ ♦

Piacorientáltabb szemlélet szükséges

az erdő alapú iparban az egyetlen kivétel út a jelenlegi válságból. Ez volt *Mikael Sellin* – az Opticom International Research alapítójának egyike – üzenete, amikor beszédet mondott a Pricewaterhouse Coopers erdei ipari szemináriumán a kanadai Vancouverben májusban.

(FATÁJ)

♦ ♦ ♦

Nem felelős az árvizekért a kárpátaljai erdőgazdálkodás

A Kárpátalján folytatott erdőgazdálkodás nem tehető felelőssé az árvizekért, a vidéket akár 95 százalékos erdősültség sem mentené meg az áradásoktól, mondta Ungváron *Valerij Murga*, Kárpátalja megyei erdő- és vadgazdálkodási főosztály vezetője.

(FATÁJ)

♦ ♦ ♦

Rekorder madarak

Akárcsak az emberek között, az állatvilágban is akadnak igazi matuzsálemek, vagyis olyan példányok, melyek jóval magasabb életkort élnek meg, mint a fajtársaik átlaga. Az elsősorban a magas szélességeken élő alkák átlagkora ritkán több két évtizednél, most azonban egy olyan példányt fogtak be Nagy-Britanniában, melyet még 1965-ben gyűrűztek meg, vagyis legalább 43 éves. Öt évvel döntötte meg egy fajtársa rekordját. Egy gyöngybagoly 13 évig húzta, öt hónappal tovább, mint eddigi rekorder fajtársa. A pólingok átlagos életkora öt év, ám Németországban nemrég egy 31 éves példányt is találtak. A sarki partfutók általában nem tesznek meg túl nagy távolságokat, viszont találtak már olyan példányt, melyet a Skótfelföldön gyűrűztek meg, és Hollandiában bukkant fel. A távolsági rekorderek viszont kétségtelesen a sarki csérek; az Északi-sarkvidéken élő példányok minden ősszel lerepülnek az Antarktiszra, majd amikor ott közeleget a tél, visszatérnek az Arktiszra.

(Élet és Tudomány)

Szakosztály- és helyi csoport hírek

Az **OEE Szeniorok Tanácsa** és az FvM Helyi Csoportja kihelyezett rendezvényét a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. Ravazdi Erdészete területén tartotta. A komáromi vasútállomáson *dr. Magas László* a Zrt. nevében fogadta, ill. köszöntötte *dr. Pethő Józsefet*, az OEE elnökét és a 23 fős csoportot.

A tervezett program első állomása a komáromi Monostori erdő megtekintése volt. A „Híres Komárom” neve egybefonódott a Duna mindkét partjára kiterjedő erődítésrendszerrel és az 1849 évi szabadságharc *Klapka György* vezette végső ellenállásával. Bár a Monostori erdő –mint az erődrendszer legnagyobb létesítménye – később, 1851-től épült, teljesedett ki és vált a 19. század hadiépítészetének egyik legfontosabb közép-európai emlékévé.

A következőkben a térség erkölcsiségével áthatott szellemi központjának, a pannonhalmi Bbencés apátságának a pincészetében a szőlő- és borkultúra újjalesztése indítékaival ismerkedtünk. Minthogy Pannonhalmának az 1945 utáni államosításig saját borászata volt, a hagyomány folytatásaként épült meg a 2000 m² alapterületű pince és borház. A „pincészeren” a Szenior-tanács elnöke köszöntötte *dr. Szász Tibor* tiszteletbeli elnökünket 85. születésnapja alkalmából.

A továbbiakban e szellemi központ korábbi kisugárzásának helyszínein, a Ravazd fölötti Willebald dombvonulaton *Solymos Szilveszter* atya emlékét őrző kilátónál kaptunk ismertetőt a Szent Willebald templom romjairól, ill. az erdő kezeléséről, amelyek történeti feltárásában az atya szerepe kiemelkedett.

A Ravazdi Erdészet központjában és az erdei iskola helyiségeiben *Kocsis Mihály* vezérigazgató-helyettes – egyben az erdészet igazgatója – kiegészítő, kultúrtörténeti beágyazottságú szakmai ismertetésében visszatekintett az elődökre, *Ströbel Sándorra*, az első világi erdőmesterre, aki a főpát megbízásából 1869-től irányította az erdészeti tevékenységet, és azokra, akik között több neves erdőkezelő személyiség volt. De kitért az erdőgazdaság jelenlegi szerkezetére, hat erdészetből két kemény és

négy meghatározó lágyszárú fafaj tenyésztését és hasznosítását, feldolgozását végző egységre stb.. Az erdészettörténeti áttekintést követően a helyszíneken látottakat véleménycsere jelleggel értékelték a jelenlévők.

Az Ökoturisztikai és Sportközpontban, valamint az épülő fedett lovardában tervezett szolgáltatások összehangolása újszerű kezdeményezésnek tekinthető.

A természetyszerű erdőgazdálkodás mozaikjai mellett figyelemre méltóak azok az objektumok, emlékoszlopok – azokon idézetek és ismertetőik –, amelyekkel az elődök, ill. munkásságukra emlékezve példaértéket közvetítenek. A helyszínek történeti vonatkozásai, üzenethordozó, -közvetítő szimbólumai, milleniumi emlékművek gondozása, patriotikus szellemisége, a múltunk relikviáit is tisztelő kollektíva szándékait érzékeltette.

A tapasztalatok előmozdították az apátsági tradíciók közvetítésével az erdőgazdálkodás és természetvédelem összehangolása kezdeteinek a megismerését, a helyi kapcsolatokban rejlő lehetőségeket. A jelenlévők mintaértékű tapasztalatokkal gazdagodtak a korszerű természetközeli módszerek gyakorlati kezdeményeiről és tájékozódunk a vadgazdálkodás jellemzőiről, vadászházak és a 247 ha területű vadaskert mértéktartó kezeléséről.

A terepi szemlét követően *dr. Magas László* vezérigazgató, *Holdampf Gyula*, az FvM helyi csoport, ill. *dr. S Nagy László*, a Szeniorok elnöke értékelték a közös rendezvény jelentőségét.

dr. S. Nagy László

Az **OEE Erdőművelési Szakosztálya** november 27-én tartotta az elmúlt év utolsó rendezvényét Budapesten, az Erdészeti Információs Központban.

Báder László, a Palocsa Egyesület elnökeként sokat tett azért, hogy lehetővé vált az erdőkért is felajánlani a személyi jövedelemadó 1%-át.

Bolygónkon már jelentkeznek az emberi túlhatalmat jelei. Nem vigyázunk a felszíni és felszín alatti vizeinkre, a talaj eróziója, az elsivatagosodás egy-

re jelentősebb. Ezzel fokozatosan rontjuk életfeltételeinket Földünkön. Ne a Marsra készülünk! Itt tegyünk meg mindent az élhetőbb környezetért!

A társadalom igénye a több és jobb állapotú erdő, a vizeinkkel való takarékos gazdálkodás.

Véleménye szerint Magyarországon a 40%-os erdőszültség lehetne a társadalom távlati célja. Egy jelentős erdőtelepítési program révén újra felértékelődhetne az erdészszakma.

Dr. Csóka György, az ERTI Erdővédelmi Osztályának vezetője előadásában azt fejtegette, hogyan befolyásolható az erdőműveléssel erdeink egészségi állapota és immunrendszere.

A globális felmelegedés hatására az aszályossági trendek növekednek, s ez kihat az erdők egészségi állapotára. A biotikus erdőkárak folyamatosan növekednek.

Az erdőművelés gyakorlatában végbemenő szemléletváltás nem költségigényes, a természetességre törekvés az erdő immunrendszerét erősíti.

Dr. Frank Norbert az erdőművelés oktatásáról tartott tájékoztatót. A Nyugatmagyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán oktató és kutató előadó a száz éves múltáról, a jelenleg oktatott tantárgyakról és a kutatási témákról beszélt.

Az Alföldön dolgozó kollégák felvették, hogy igény jelentkezne az „Alföldi erdőgazdálkodás” című tantárgy bevezetésére is, a speciális erdőfelújítási módszerek elsajátítása érdekében.

Kondor István, a Pro Silva Hungária elnöke, az ilyen szemléletű gazdálkodás hazai eredményeiről tartott előadást. Példáit, a „nyitott szem, mint kutatási eszköz” módszerével gyűjtötte, hiszen a városos erdőkezeléssel ellentétben a természeti folyamatokra alapozó erdőkezelés kidolgozásához sajnos még kevés tudományos ismeret áll rendelkezésünkre.

A lelkes hallgatóság ezt az igényt meg is fogalmazta, s javasolta, hogy a Pro Silva szemléletű gazdálkodás oktatása kapjon nagyobb teret az egyetemi képzésben is.

Rostáné Reményfy Rita
szakosztálytitkár

A hazai erdőfeltárás jelentős évfordulóiról emlékeztek meg az **Erdőfeltárási Szakosztály** tagjai 2008. október 27-28-án Huszárokölöpusztán a BAKONYERDŐ Erdészeti és Faipari Zrt. területén. Az erdőgazdaság jogelődjénél ugyanis 1957-ben kezdődött el a „saját rezsis” erdészeti utépítés, amelynek 50 éves évfordulójáról emlékeztek meg – kissé megkésve – a résztvevők. Ebben az időszakban az erdészeti ágazat előtt nyilvánvalóvá vált, hogy az idegen kivitelezők által megépült erdészeti utak nem felelnek meg a kívánalmaknak, ezért saját mélyépítő részlegeket hoztak létre. *Dr. Ecsedy Sándor* volt műszaki osztályvezető a házilag kivitelezést a következőkkel indokolta: „A korszerű erdőgazdálkodáshoz szükséges épület és építmény beruházási és fenntartási munkák végrehajtása a kivitelezővel szemben különleges követelményeket támaszt. Ez a körülmény az idegen kivitelezőnek szervezeti felépítése, más jellegű felkészültsége és a munkahellyel szemben támasztott igénye, valamint a munkák volumenének tekintetében nem felel meg. Ennek következménye, hogy az erdőgazdasági munkák vállalásától idegenkednek, a kivitelezés során a határidőket és költségvetés értékét tartani nem tudják, az elvégzett munka minősége pedig legtöbb esetben kifogásolható.” A megemlékezés kissé késői időszzerűségét adta az is, hogy a második világháború után 1947-ben épült meg az első makadám burkolatú út a Nyugat-Bükkben a Bánvölgy feltárására 3,0 km hosszban, *Jábn Rezső* irányításával.

Dr. Kosztka Miklós egyetemi tanár elemezte az elmúlt 60 év eseményeit. Az 1990-ig tartott „aranykor” időszakában az állami támogatások, a folyamatos műszaki fejlődés és fejlesztés, a korszerű utépítési módszerek jellemezték az erdészeti utépítést. Ennek egyik leg-

Kerületvezető erdészek figyelem!

Az Erdészeti Lapok szerkesztősége kéri a kerületvezető kollégákat, hogy aki megőrizte szolgálati naplóját, juttassa el a szerkesztőségbe. Szeretnénk ezekből a feljegyzésekből kivonatolni, és a tanulságos, érdekesebb eseményeket, megfigyeléseket közreadni. A naplóját természetesen visszajuttatjuk a feladónak. Ha fénymásolatot kapunk az is alkalmas a szerkesztésre. Megkülönböztetett figyelemmel várjuk idős erdészek feljegyzéseit.

A szerkesztőség

magasabb szintjét az jelentette, amikor a erdőgazdaság a saját keverőtelepen előállított meleg aszfaltot saját aszfaltrító géppel építette meg. Az 1990-1993 közötti időszak az összeomlás időszaka volt, amikor az erdészeti utépítések pénzügyi támogatása megszűnt. Ebben az időszakban az erdészeti utépítés ügyét az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya és az Erdőfeltárási Tanszék tartotta fenn. 1993 után az erdészeti utépítések támogatása újszerű – pályázati – formában ismét megindult. Az új peremfeltételeknek megfelelő erdészeti útügyi rendszer kialakítására szintén az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya tett több-kevesebb sikerrel javaslatokat a jogalkotók felé, az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéken folyó műszaki fejlesztések pedig az erdészeti utak tervezését, építését, fenntartását tették korszerűvé, valamint megteremtették a tudatos vagyongazdálkodás alapját jelentő erdészeti utadatbank alapját.

Ez után *Balogh József* műszaki osztályvezető foglalta össze a BAKONYERDŐ Erdészeti és Faipari Zrt.-nél folyó erdészeti utépítés 50 éves történetét. Az erdőgazdaság területén öt vasútüzem működött. A második világháborút követően az egész világon a tehergépkocsis szállítás vált uralkodóvá. Ennek jelentőségét felismerve a Magyar Állami Erdők Üzemi Központja 1949-ben négy utépítő kirendeltséget hozott létre. Ezzel kezdetét vette az erdőterületek úthálózattal történő feltárása. Az 1952. év elején önálló Erdőgazdasági Építőipari Vállalat alakult. Építésvezetőségei foglalkoztak az egész országban az erdészeti burkolt utak kivitelezésével. A Zrt. jogelődje a Magasbakonyi Erdőgazdaság 1957-ben vette át az utépítések kivitelezését az Építőipari Vállalattól. A Zrt. másik jogelődjénél a Keszthelyi Erdőgazdaságnál is megtörtént az utépítések kivitelezésének átvétele. A Bakony térségében Építésvezetőségi, a Balaton-Felvidéken Műszaki Erdészeti szervezetben történt a munkavégzés. A két gazdaság 1970-ben egyesült. 1988-tól két telephelyen, de egy szervezetben történt az építési kivitelezés. Az Építésvezetőség 1992-ben kft.-vé szerveződött. Az építő szervezet(ek) rendelkeztek lánctalpas erőgépekkel, gréderekkel, saját szállító és rakodó gépparkkal, úthengerrel és a bányaműveléshez szükséges berendezésekkel. Az Erdőfeltárási Alaptervek készítése 1956-ban kezdődött meg. A Magas-Bakony (37 400 ha) Erdőfeltárási Alapterve 1959-ben, a Balaton-felvidéké (59 600 ha) 1960-

ban, a Balaton-felvidéki régióé (valamennyi szektoré 140 000 ha) 1972-ben készült el. A Balaton-felvidéki Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság úthálózat fejlesztési terve 1982-ben született meg. Eszerint az addig megépült 224 km úthálózatot további 232 km hosszú vonallal kell bővíteni. A feltárási alaptervek elkészültével a saját kivitelező szervezetek létrehozásával nagy lendülettel épült a feltáráshálózat. 1982-ig évente 9-10 km út épült. 1983-tól a folyamat lényegesen lelassult, így évente átlagosan csak 5-6 km út készült el. Az alkalmazott technológiák változatosak voltak. Épültek itatott burkolatok, felületi bevonatok és aszfalt burkolatok, cementes talajstabilizációk, tőzeges területen a töltésalapozásra Fiketex geotextilt használtunk. 2003 óta 30 km út épült, amelyek többsége kisebb erdőterületek feltárását oldják meg, főként síkvidéken, szerényebb műszaki tartalommal. Az erdőgazdaság átlagos feltártsága erdészeti utakkal 5,70 fm/ha, a közutakat is figyelembe véve 8,10 fm/ha. Bár az alaptervekben megfogalmazottak szerint még mintegy 100 km feltárást kellene építeni, mégsem ez a probléma. Jelenleg a meglévő úthálózat felújítása, illetve karbantartása vált rendkívül sürgőssé. 2008-ban készült a Huszárokölöpuszta–Farkasgyepű II. feltárást be- hajlásméréssel alátámasztott állapotfelvétele. Az állapotfelvétel alapján felújítási terv készült. Pályázati lehetőséget keresünk és a felújítást pályázati forrás igénybevételével kívánjuk elvégezni (EMVA). A utak terveit diplomaterve-

Új belépők

Kecskeméti HC: *Pintye Imre* erdésztechnikus, Zalaegerszegi HC: *Horváth György* egyéb közép fok, *Cseke Károly* egyéb közép fok, *Millei Milán* egyéb közép fok, Szabolcs-Szatmár megyei HC: *Sápi Ferenc* erdésztechnikus, Sárospataki HC: *Girdán Sándor* egyéb közép fok, *Tőkés Sándor* egyéb közép fok, Bajai HC: *Osváth Gábor* egyéb közép fok, Egri HC: *Lezák Sándor* erdésztechnikus, *Kaszala Edit* tanuló, *Balázs József* faipari közép fok, Egyéni tag: *dr. Riedl Rita* egyéb felső fok, Visegrádi HC: *Bukta Péter* erdőmérnök, Békés megyei HC: *dr. Puskás Lajos* egyéb felső fok, Győr Magánerdő HC: *Silniczki Árpád* erdésztechnikus, *Csordós Diána* tanuló, Debreceni HC: *dr. Jubász Lajos* egyéb felső fok.

zők készítik, az építést korábban az Erdépszolg Kft. végezte. Jelenleg az útépitéseket és az állapot fenntartási munkákat vállalkozók végzik.

Az ünnepi megemlékezés zárásaként az Erdőfeltárás Szakosztály támogatta *Fábián Gábor* okleveles erdőmérnöknek azt a kezdeményezését, hogy a Bakony feltárásában, az erdőgazdaság műszaki fejlesztésében elévülhetetlen érdemeket szerzett *dr. Ecsedy Sándor* okleveles erdőmérnök nevét Huszárok-előpusztán, vagy annak környezetében egy emlékmű örökítse meg.

A szakosztályülés második napján a Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet Erdőfeltárási Csoportja bemutatta az állapotfelvétel és értékelés informatikára alapozott módszerét, az új állapotjelzők szerepét. *Dr. Kosztka Miklós* egyetemi tanár röviden ismertette az állapotfelvétel és értékelés elméletét. *Dr. Péterfalvi József* egyetemi docens bemutatta az informatikára alapozott szubjektív állapotfelvételi eljárást. Ennek lényege, hogy a mérőgépkocsiban ülő két értékelő személy a kátyúkat, repedéseket és keresztmetszeti torzulásokat kiterjedésük szerint méretcsoportokba osztják és azok helyét érintőképernyős adatrögzítéssel tárolják. A kiértékelő program ennek alapján kialakítja az út szubjektív állapotát jellemző J járhatósági értéket. A burkolat állapotának értékelése mellett a padkák, árkok és a rézsűk állapotát is értékelik. *Primusz Péter* doktoráns előadásában a nehéz ejtősúlyos dinamikus teherbírásmérést (FWD) ismertette. A hagyományos behajlásmérővel végzett teherbírásmérésnél és értékelésnél az ejtősúlyos berendezéssel gyorsabban, lényegesen több információt tartalmazó mérést lehet megvalósítani.

Dr. Markó Gergely egyetemi docens bemutatta a komplex kiértékelésre kidolgozott programot. A torzult kereszt-szelvények gyors felvételét teszi lehetővé az általa vezetett fejlesztő csoport alkotta profilográf. A lézeres távmérővel és dőlésmérővel felszerelt műszer 2 cm-enként rögzíti a kereszt-szelvény felületét.

Tímár György erdészeti igazgató vezetésével bejártuk a Roth Gyula tanösvényt. Az érdekes erdőművelési kísérletek eredményei mellett megismerkedhettünk az erdőfeltárás és erdőművelés kapcsolatával. Köszönetünket fejezzük ki *Horváth László* vezérigazgatónak aki a szakosztályülés megtartását támogatta, *Diósi Gyula* vezérigazgató-helyettesnek a szakosztály fogadásáért és az erdőgazdaság tevékenységének a bemu-

tatásáért, valamint *Balogh József* műszaki osztályvezetőnek a fáradtságot nem ismerő szervezéséért. Az ünnepélyes és tartalmas szakosztályülésen 35 fő vett részt.

**Balogh József,
dr. Kosztka Miklós**

◆ ◆ ◆

Ez évben a Nyírerdő Zrt. Gúthi Erdészeti Igazgatóságánál tartotta őszi ülését az Országos Erdészeti Egyesület **Vadgazdálkodási Szakosztálya**. A gúthi dámállomány a földkerekségen alighanem a legjobb, hiszen a világranglista első húsz helyezettje közül hat innen került ki, közöttük a két első is.

Gúthot a házigazda, *Bartucz Péter* igazgató mutatta be:

A vadászterület 13 ezer hektár, nagy előnye, hogy az erdészházakon kívül alig akad lakott hely. Az adottságokat jól jellemzi, hogy a leghosszabb nyiladék, ami sehohol nem jön ki az erdőből, 14 kilométer hosszú!

Bár a fő téma a vadgazdálkodás volt, nem lehetett megkerülni az erdőművelés kérdéseit sem. A vidékre az 1800-as évek közepén hozták be az akácot – az itteni állomány, a hosszú, egyenes törzset növesztő árboac akác a Nyírség kincse lett. Az akác mellett a kocsányos tölgy a másik fő fafaj.

Bartucz Péter elmondta, hogy régen Gúth jellemzően apróvadás terület volt, a mezei nyúl, a fácán és a fogoly mellett egy kevés őz képezte a vadállományt. A XIX. századig előfordult a farkas és a kajtatőbekkel vadászott nyírfajd is.

A selejtezés fő irányelveként említette, hogy a bikaborjakat egyáltalán nem lövik, hanem megvárják az első vagy a második agancs felrakását.

A többi vadfajról elmondta, hogy 300–350 gím is él a területen, a dámhoz hasonló elvek szerint selejtezik őket. Az állomány jelentős része a kárpáti vérvonalból való, a szárhossz 120–130 centiméteres. Eddig évi öt-hat gímibika és 15–20 tarvad került terítékre, ez a mennyiség a tervek szerint nőni fog.

Gúthon a disznóállomány is kiváló, a szabad terület mellett két kert is várja a vadászvendégeket. Őz főleg az erdő-

tömb körüli mezőgazdasági területeken él. Előfordul itt a róka, a nyest, a nyuszt, a görény, a menyét, a hermelin. Az utolsó farkast 1995-ben lőtték.

Gúth jó szalonkázó hely volt, hogy a múlttól is beszéljünk – említette sokunk szívfájdalmát *Bartucz Péter*.

Az ismertetőt rögtönzött trófeabemutató követte, amelyen kiderült: a 2008-ban november elejéig elejtett 46 gúthi bika közül öt bronz-, öt ezüst-, 28 pedig aranyérmes lett, úgyhogy a jövőre gondolva jó pár öt kiló körüli trófeát viselő bikát még meg is hagytak!

Láthattunk két agyarpárt is, egyik 26,2, a másik 24,3 centiméteres.

Bartucz Péter elmondta, hogy a tervek között szerepel egy erdészeti skanzen kialakítása is, hiszen megőrizte a korábbi évszázadok hangulatát: van itt istálló, tucatnyi gyönyörű, sárga gidránal és magyar félvérrel, külön szín a kocsiknak, hintóknak, szánoknak, mindezek mellé, ahogyan a fogatok működtetése megkívánja, kovács- és szíjgyártó műhely is. Amint megtudtuk, egy fogat fenntartása többbe kerül, mint egy terepjáróé, de a hintóval vagy a szánnal való barkácsolás hangulatát a vadászvendégek nagyra tartják.

Maga az erdészet valóságos kastély, az irodák felett konferenciateremmel, a torony teraszán kilátóval, a tetőtérben még négy vendégszobával – a híres Zöldház.

A program este az erdészet konferenciatermében filmvetítésekkel folytatódott – ezek témája mi más is lehetett volna, mint az akác és a dám.

Az esti program első előadójaként *Pintér István*, az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának helyettes vezetője adott tájékoztatást a vadászati törvény módosítása során várható változásokról. A fontosabbak között említette, hogy a törvény hatálya az állatkertben tartott vadat kivéve a jövőben ki fog terjedni mindenre, így a vadaskerti és a vadsparki állományokra is. Szintén a jelentősebb változások közé sorolható, hogy a földtulajdonosok vadászati közössége vitás ügyeiben a jövőben önállóan perelhet és perelhető is lesz, ugyanakkor kötelezettségeket vállalhat, jogokat és képviselőt szerezhet.

Előadásában szó esett a különleges rendeltetésű vadászterületek 2010 utáni egyben tartásának kérdéseiről – ez biztosítottak tűnik –, a haszonbérletekről, az uniós vadvédelmi irányelveknek való megfelelésről, illetve az ettől való eltérés lehetőségeiről.

Kondor Endre, az Ipoly Erdő Zrt. vadászati tanácsadójának témafelvető kérdé-

seire válaszolva a trófeabírálatról elmondta, hogy ez a német vadászati kultúrkörre jellemző, máshol szinte ismeretlen. Fenntartása mindenképpen kívánatos.

Előadása után *dr. Szendrei László*, a Nyírerdő Zrt. vadgazdálkodási szakreferense adott részletes tájékoztatást a cégről. Változatlanul négy vadgazdálkodási egységet működtetnek, az összesen 22 739 hektárnyi vadászterület 52 százaléka állami tulajdon.

A cég vadaskertjeiben intenzív vadásztatás folyik, ezek összesen 1751 hektáron fekszenek és két új disznós-kert kialakításába is belekezdtek. A lönyai kert és vadászház különösen jó helyen van, az Unió és Ukrajna határán. Ami a vadászvendégeket illeti, kelet felé kell tekintenünk!

Az oktatás és kutatás helyzetéről elmondta, hogy a debreceni egyetemmel és az erdészeti szakiskolákkal is gyümölcsöző együttműködést alakítottak ki az elmúlt években; *Kaknics Lajos* vezérigazgató és *Bartucz Péter* címzetes egyetemi docens segíti a kutatómunkát, amiből persze a hallgatók is kivesszik részüket.

Dr. Jubász Lajos, a Debreceni Egyetem Mezőgazdaság-tudományi Kar Természetvédelmi, Állattani és Vadgazdálkodási Tanszékének vezetője a Nyírerdő Zrt. nyírfajd-visszatelepítési programjáról adott részletes tájékoztatást: Magyarországon egyedülálló kezdeményezést vállalt fel ezzel a cég.

A faj a jelenlegi határokon belül nem él szabadon, az utolsó, hitelesnek elfogadott megfigyelés 1966-ból, a Bükk-fennsíkrol származik. A XIX. századig a Bükk, a Mátra, a Zemplén, a Karancs-Medves, a Kőszegi-hegység, Vas megye és a Nyírség tartozott az élőhelyek közé. Az eddigi telepítési kísérletek nem vezettek eredményre. A magashegyi és a közp-hegységi területek mellett a síksági lappodások is kielégíti a nyírfajd igényeit.

A nyírfajdprogram célja ezen őshonos madárfaj önfenntartó állományának létrehozása a Nyírség természetközeli élőhelyein – mondta *dr. Jubász Lajos*.

A technológiáról szólva elmondta, hogy a madarakat zárt volierekben tenyésztik.

Az első, oroszországi eredetű példányok 2005-ben érkeztek Németországból. Ez azért is kedvező, mert ezek ősei síksági láperdőkben éltek. Az állomány 2008-ra 128 egyedre gyarapodott, ebből 111 importált, 17 pedig a tenyésztésből származik.

Az élőhelyi igényekről elmondta, hogy a tölgy-körös-szil ligeterdők, gyöngyvirágos tölgyesek, nyír- és égerlápok többféle fennmaradtak itt, az öreg erdők és a fiatalosok mozaikosan helyezkednek el, ami kedvező a faj szempontjából. A nyírfajd a vizes élőhelyeket is szereti.

A faj fő predátoraként említette a héját, a fészekaljakra a vaddisznók, a rókák és a hollók jelentik a fő veszélyt.

Dr. Hőnisch Miklós állatorvos a vadegészségügy időszerű kérdéseiről tartott előadást, majd *Kaknics Lajos*, a Nyírerdő Zrt. vezérigazgatója és helyettese, *Fekete György* mutatta be a társaság erdőgazdálkodását.

A Szakosztály ügyrendi programja keretében, tagjai sorába vette fel *Fácza-nyi Ödön* újságíró, a Vadászati Hagyományokat Ápoló Kulturális Bizottság elnökét, valamint *ifj. Gyenes István* erdőmérnököt, a Pilsai Parkerdő Zrt. Gödöllői Erdészetének műszaki vezetőjét.

Haraszi Gyula titkár közvetítette *Kroncker Józsefnek*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vezérigazgatójának meghívását a Szakosztály tavaszi tanulmányútjára.

Másnap a terepi programmal folytatódott a látogatás, amelynek során a vendégek fogatokkal keresték fel az 1991-ben, majd 2006-ban a világranglista első helyét elfoglaló dámbikák elejtésének kopjafával jelölt színhelyét. (Bizonnyára az is világrekord, hogy a vendégek mindkettőt *Baráth Béla* vadászati ágazatvezető kíséretében ejtették el.) A helyszínen az ágazatvezető emlékezett vissza a 17 évvel ezelőtt történetekre, majd a vadgazdálkodási szakosztály emléktáblájával is ellátott kopjafánál az egykori elnök, *Kondor Endre* idézte fel a korábbi látogatását.

A kopjafára felkerült a vadgazdálkodási szakosztály emléktáblája.

Ezután egy szép fekvésű erdőrészben a vendégek és a házigazdák közösen emlékeztek meg a 39 évesen elhunyt *Géber Miklós* erdészről. Amint *Bartucz Péter* mondta, kiváló munkatársuk tragikusan korán hunyt el, de teljes életművet alkotott. Rá emlékezve november 5-étől az általa tájesztetikai szempontból ültetett platánfasor a *Géber-allé* nevet viseli.

A terepi program egy nyírfajdvolier meglátogatásával ért véget.

Faragó Zoltán

◆ ◆ ◆

Az **Oktatási Szakosztály** 2008. november 18-án tartotta az évi második rendezvényét, Ásotthalmon, a 125 éves Bedő Albert Erdészeti Szakiskolában. A szakosztályülésre a szakosztály tagjai és az Egyesület vezetősége mellett meghívást kaptak a régió egyesületi kitérítettjei, valamint a Csongrádi Helyi Csoport nyugdíjassai. A program az iskola történetének és jelenlegi működési körülményeinek bemutatásával kezdődött, amelyet *Andrésiné dr. Ambrius Ildikó* igazgató asszony tartott. A Szakosztály megvitatta az erdészeti géptan oktatásának helyzetét. A felsőfokú erdészsképzés géptani oktatásáról *dr. Horváth Béla* professzor (NYME, Erdészeti-Műszaki és Környezettechnikai Intézet), a közép-fokú *Hanyvári Zsolt* (Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola, Sopron), a szakmunkásképzés géptani oktatásáról *Földi Csaba* (Bedő Albert Szakiskola, Ásotthalom) tartott beszámolót. Az előadásokat a jelenlévők hozzászólásokkal, kérdésekkel egészítették ki, amelyekben a géptan témája mellett megjelentek a szakképzés jelenlegi helyzetével kapcsolatos gondolatok, vélemények is.

A szakmai vita után *Puskás Lajos* az Egyesület elnökségi tagja oklevelet és jutalomkönyvet adott át *Göbölös Viktornak*, a Bedő Albert Szakiskola 10. osztályos tanulójának, aki az FVM, az Állami és magánerdő-gazdálkodók, az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztálya, és a DALERD Zrt. internetes pályázatán első helyezést ért el.

A délutáni programban a résztvevők megtekintették a Bedő-ligetet (Ásotthalom 18E). A védett erdőrészlet adatait, az Erdőgazdaság további terveit, szándékait *Jubász Pál* erdészeti igazgató, valamint *Puskás Lajos* a DALERD tájékoztatói igazgatója ismertették. A terület Bedő Albert-hez és Kiss Ferenchez kötődő történetéről *Fröblich András* címzetes igazgató tartott tájékoztatást, majd a résztvevők a gyönyörű, késő őszi időben bejárták a ligetet.

dr. Folcz Tóbiás

ORSZÁGOS ERDÉSZ BÁL

Visegrádon

2009. február 7-én, szombaton
19 órától a SIRÁLY ÉTTEREMben

Talpalávaló muzsikával vidámít a BOGDÁNYI FIÚK zenekara, éhünket csillapítja a kemencében, egészben sült fácán, pulyka, BEREZ ANDRÁS énekes mesemondó
szerez vidám perceket parkerdős visszaemlékezéseivel, erdészkalandjaival
Az újra éhesedők szarvasborjúból készült pörköltöt falatozhatnak

Hozott, felajánlott tombolatárgyakat éjfél után sorsolunk ki, árverezünk el

Jelentkezni, helyet, asztalt foglalni 2009. január 26-ig lehet

a közép-magyarországi régió képviselőjénél:

Kertész József 2009 Pilisszentlászló, Vadrózsa u.29.

T.:06/20/5999538 E-mail: jokertes@freemail.hu

Báli belépők elővetelben: 7000.-Ft; a helyszínen: 8000.- Ft

Átutalási számla: Kertész József 10404247-95188660-01590000 a közleménybe: Erdészbál 2009.

Szálláslehetőség Visegrádon: fizetővendégháznál: 4500.- Ft-tól

a Hotel Visegrádban 8000.- Ft-tól + 380.- Ft idegenforgalmi adó /fő/nap

Szállásfoglalás: Visegrád-tours Schreck Erika, 2025 Visegrád, Rév utca 15.

T: 06/26/398160 E-mail: vistours@visegradtours

A Honti Panzióban, 200 m-re a Sirálytól 6000.- Ft +idf. adó 06/26/398-120 hotelhon@t-online.hu

2009. február 8-án vasárnap a báli belépő jogosít a Visegrádi Fellegvár látogatására,
ahol: 11 órától tárlatvezetés segít az eligazodásban.

Hetedik lett a magyar csapat a Fakitermelő Világbajnokságon

A Magyar Fakitermelő Válogatott szép eredményt ért el a 2008. október 2-5. között Németországban rendezett 28. Fakitermelő Világbajnokságon. Csapatunk 7. lett, Rittlinger Róbert révén pedig (14 év után) ismét bronzérmes szereztünk az Andreas Stihl Kft. és a Fakitermelési Munkakultúra Alapítvány együttműködésére alapozottan.

A felújított soproni Fáber-réti Motorfűrészes Tanpályán tanfolyamokat, edzéseket és válogatókat rendeztünk, míg 2008. május 17-ére kialakult a csapat: Horváth László (Miskolc-Ómassa), Juhász István (Ráckeve) és Rittlinger Róbert (Somberék). Ifjúsági versenyzőként az ásothalmi iskola tanulója, Fodor Kálmán (Zsombó) került a felnőttek mellé. A magyar válogatott júliustól szeptember végéig még ötször tartott három-háromnapos edzéseket Sopronban. A 29 ország részvételével megrendezett világbajnokságra 2008. október 1-én, személygépkocsikkal utazott

ki a magyar csapat. Versenyzőink szereléssel, kombinált darabolással és lánckímélő darabolással kezdtek. A csapatok közül utolsóként került sor a magyarok döntésére. Most először a döntés sem az erdőben volt, hanem egy nagy lelátó előtt, kb. 18 m-es oszlopokat kellett dönteniük a versenyzőknek egy felszántott területre. Ezt követően kiszámították a versenyzők közötti sorrendet, majd az addigi eredmények szerinti fordított sorrendben álltak rajthoz (ötösével) a gallyazáshoz.

Eredmények:

Döntés:

1. Roest, Jan, Hollandia
21. Rittlinger Róbert, Magyarország
42. Juhász István, Magyarország
77. Horváth László, Magyarország

Szerelés:

1. Briehle, Gerhard, Németország
3. Rittlinger Róbert, Magyarország
18. Horváth László, Magyarország
28. Juhász István, Magyarország

Kombinált darabolás:

1. Moosbrugger, Martin, Ausztria
5. Horváth László, Magyarország
50. Juhász István, Magyarország
51. Rittlinger Róbert, Magyarország

Lánckímélő darabolás:

1. Eggenberger, Martin, Liechtenstein
30. Horváth László, Magyarország
45. Juhász István, Magyarország
54. Rittlinger Róbert, Magyarország

Gallyazás:

1. Recher, Balz, Svájc
13. Juhász István, Magyarország
33. Rittlinger Róbert, Magyarország
34. Horváth László, Magyarország

Egyéni összetett verseny:

1. Recher, Balz, Svájc
 19. Rittlinger Róbert, Magyarország
 25. Juhász István, Magyarország
 46. Horváth László, Magyarország
- Ifjúsági (U 24) egyéni összetett verseny:*
1. Kveseth, Ole H. L., Norvégia
 10. Fodor Kálmán, Magyarország

Csapatverseny:

1. Németország	4913 pont
2. Svájc	4765
3. Liechtenstein	4695
4. Norvégia	4661
5. Oroszország	4661
6. Ausztria	4651
7. Magyarország	4627

A világbajnokságra legjellemzőbb az általános információhiány volt. A helyszínre vezető utakon semmilyen útmutató tábla nem volt, még ott sem, ahol az aszfaltos útról a parkolóba és a pályákhoz lehetett letérni. Talán úgy gondolták a vendéglátók, hogy ma már mindenki rendelkezik GPS-készülékkel, amellyel megoldja az odatalálást. Ugyanakkor a helyszínen óriáskivetítőn lehetett nézni a verseny történéseit és az élemező eredményeit. Precízek és szakszerűek voltak a német szervezők a bírásokodásban

A 24 országot számláló IALC (Fakitermelő Bajnokságok Nemzetközi Szövetsége) taggyűlésén a szokásos napirendi pontok (vezetőség beszámolója, pénzügyi jelentés, költségvetés elfogadása) mellett szabályzatmódosító javaslatokról szavaztak a küldöttek, és (tag-

díjfizetés elmaradása miatt) kizárták Romániát a szervezethez és a versenyről.

A verseny még kiegyenlítettebb lett, és minden eddiginél jobb eredményeket hozott. Csapatversenyben 10 évvel ezelőtt 4565 ponttal lehetett győzni, 6 éve 4704 ponttal, most pedig 4913 ponttal. Az első és a tizedik helyezett csapat között 10 éve 416 pont, 6 éve 309 pont, ezen a versenyen viszont csak 209 pont volt a különbség! Az egyéni összetett versenyt 10 éve 1558 ponttal lehetett megnyerni. Juhász István most ennél egy ponttal többet gyűjtött, ami a csak a 25. helyre volt elég. Az oszlopdöntés szintén nagyon összehúzta a mezőnyt. Rittlinger Róbert 14 cm-es döntési pontossága (hibátlan tuskó mellett) csak a 21. helyhez volt elég. A szerelést 14-en hajtották végre 11–13 másodperc között. A darabolásoknál a vágások pontossága már csak mm-ben mérhető, aki nem tud 1°-on belüli merőlegest vágni, meg sem közelítheti a dobogót. Gallyazásban 20 másodperc alatt lehet nyerni, ha hibátlan a minőség. Tehát a verseny valóban nagyon szoros lett, ahol a tehetség mellett rengeteg gyakorlásra és jó adag szerencsére is szükség volt az éremszerzéshez.

Rittlinger Róbert rögtön a verseny elején „robbantott”. Szerelésben (igaz nagyon szoros küzdelemben) 11,52 másodperccel **bronzérm** szerzett. Magyar versenyző 14 éve ért el ilyen jó helyezést világbajnokságon. Joggal örülünk tehát, amikor Rittlinger Róbert nyakába került a bronzérem.

A magyar csapat tovább folytatta emelkedését, és a „tizen túliak társaságából” előre lépett a 7. helyre. Ez egyértelműen a jó anyagi háttérnek, az ebből adódó megfelelő felkészülési körülményeknek és a többszöri nemzetközi megmérettetésnek köszönhető. A legmagasabb pontszámot érték el eddigi történetük során. Ezzel túlszámalyaltuk a svédországi 1984-es „bronzcsapat” 4444 pontos csúcseredményét. Jó úton járunk tehát, és ha a jelenlegi csapatunk tagjaihoz hasonló képességű (és lelkes) emberekre számíthatunk két év múlva is, még feljebb léphetünk.

A világbajnokságról bővebb információ a www.fakitermelo.hu honlapon olvasható.

Dr. Gólya János
kuratóriumi elnök
Fakitermelési Munkakultúra
Alapítvány

Még egyszer a pálosokról

Miután a pálosok igen közel állnak hozzám, így különösen megütötte a szellem a 700 éve az erdők mélyén c. kis képes emlékeztető. Kétségtelen, hogy 1308-ban V. Kelemen pápa követe, Gentilis magyarországi látogatásakor megerősítette a rendet. De az is igaz, hogy a pécsi és a pilisi remeték egyesítésével a rendet Özséb, volt esztergomi kanonok alapította 1250-ben. Mi boldog Özséb-ként tiszteljük, mert hiszen a szentté avatási előkészítése is még csak most, igaz, hogy már évek óta folyik. Ami ebben az évben – nagyon jelentős – történés: Benedek pápánk, amúgy Erdős Péter bíboros kérésére, január 20-át a magyar Boldog Özséb napjának nevezte meg, s engedélyezte a magyar egyházi naptárba való felvételét. Nagy vita, hogy hol is volt az első pilisi kolostor? Vannak, akik Pilisszántó mellé teszik. (Nem kicsi ezek tábora sem.) Mások Pilisszentkeresztre helyezik. Ennek van a legkisebb valószínűsége. Pilisszentkereszten a ciszterek építették a templomot és a kolostort. Az is kétségtelen, hogy 1213-ban a közelben megölt Gertrúd királynőt itt temették el. Sírkamráját és valószínű csontjait az ásatáskor megtalálták. Éppen ezért Gertrúdot nem temethették el pálos kolostorban, mert hisz ő 1213-ban halt meg, a pálos rendet meg csak 1250-ben

alapította boldog Özséb. (Az adatot Borovszkytól vettem. A szerk.) Pilisszentkeresztre az 1700-as években jöttek a pálosok, mert ők is összekeverték a születési helyüket, s az akkor már élő tévedésnek áldozatul esve Pilisszentkeresztet tekintették születési helyüknek. Pedig ez ciszter, s csak másodlagosan – egy kicsit – bencés és csak egy prinyó részben pálos. Marad tehát a Keszölc melletti Klastrompuszta. Itt van három barlang, itt kiástak egy igazi pálos templomot. A pálos templomok alaprajza és domborzati fekvése nagyon jellegzetes és jellemző. Nagy valószínűséggel itt temették el boldog Özsébet is, az utána következő két apáttal együtt. Van aki a főhajót szeretné ezért fölösni, van aki úgy gondolja, hogy a kápolna rejtja a sírokat. A kápolna egy részén egy hatalmas kiszáradt fa gyökérzete ül, s védi mind a mai napig a titkot. A magyar pálos rendet II. József fel-

oszlatta. De tovább élt Lengyelországban. Magyarországon csak az 1930-as években éledt újjá pl. a Gellért-hegy oldalában lévő sziklakápolnát kapták meg. De aztán jött Rákosi, s a pálosokat – enyhén fogalmazva – megszüntették. Csak mint bűvópatak éltek tovább, hogy aztán az 1990-es évek elején ismét a napvilágra jöjjenek. Az utóbbi két évtized nagyobb „dicsőségére” a Klastrompusztán lévő kolostorkertet (templomostul) privatizálták. A mellette lévő turista menedékházat (a Magyar Turista Egyesületé volt, majd államosították), a Pilisi Parkerdő gondozta, a Incal Sc. egyik fedő cége szerezte meg, azaz privatizálta. De vissza a kolostorhoz: a lengyel pálos központ oly fontosnak tartotta a hely ápolását, hogy azt visszavásárolta, majd újra kerítette, az omladozó falakat megerősítette, a már feltárt kápolna rész fölé új védőtetőt építtetett. Újra szentelték a helyet, a felállított oltárt, s immáron január 20-a közelében lévő hétvégén, s szeptember elején, a Szentkereszt felmagasztalása ünnepének közelében itt szép számú hívő részvételével mise is van. Szeretnénk, ha ez – különösen a természetjárók – élő kegyhelyévé válna, legalább e két – a pálosok szempontjából – különösen jeles ünnepekkor.

Peták István

Pusztavacsi dámbikák Egy csepp történelem

November végén rég nem látott trófeabemutatóra került sor a NEFAG ZRT Pusztavacsi Erdészet vadászháza előtt. A bemutatott trófeák között 5 aranyérmes, 6 ezüstérmes és 6 bronzérmes volt. Ebből 4 aranyérmes, 3 ezüstérmes és 3 bronzérmes a NEFAG ZRT trófeái közül került ki. A trófeákat külön-külön a kísérő hivatásos vadászok mutatták be, szakmai kiegészítéssel.

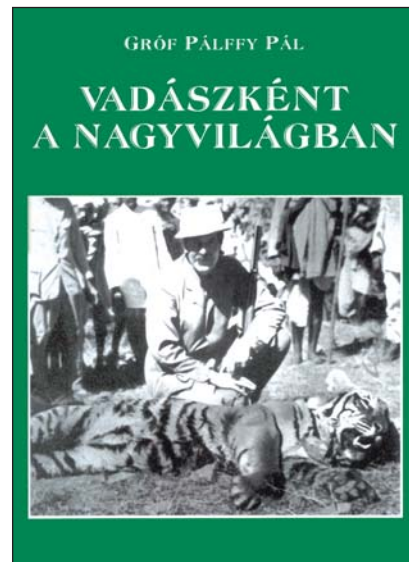
Az eredmények azért figyelemre méltóak, mert Pusztavacs néhány évtizede híres volt kiemelkedő minőségű dámalmányárról. Sajnos az akkor hozott elhamarkodott döntések következtében majd egy évtizedig egyetlen érmes trófea sem került ki a területről. 2007. évben már bíraltak egy aranyérmes dámbikát, így nagy várakozás előzte meg a 2008. évi vadászatokat.

Dr. Ignác Magdolna

„A tisztelt Olvasó a ZALAERDŐ Zrt. egy újabb kiadványát tartja kezében. E könyv része annak a sorozatnak, amelyben szeretnénk a magyar vadászati irodalom és kultúra oly részét közkinccsé tenni, ami eddig csak német nyelven volt elérhető. Akiben csak egy szíkrája is él a természetszeretnek, az nem tudja kivonni magát e könyv különös varázsa alól. Ez egy olyan világról szól, ami után titkos honvágyat érzünk, s ez nem más, mint a magától értetődő szabadság, a határtalan vadászmezők világa.

Erről a paradicsomi szabadságról, erről a tágas világról mesél Pálffy, a kora ifjúsága óta szenvedélyes vadász és vadgazda.”

Feiszt Ottó

Világújdonság! Picco Duro! Az első alacsony profilú fűrészlánc keményfém vágóélel

Vége a tompa láncoknak és a folytonos élezésnek. Mostantól aranykorszak köszönt a motorfűrészek felhasználóira. A STIHL, a világ egyetlen olyan motorfűrész gyártója, aki maga fejleszt a fűrészláncokat és a vezetőlemezeket is, most a STIHL Picco Duroval új mércét állít. A világ első keményfém bevonatú, alacsony profilú fűrészlánc élezés nélkül négyszer annyi ideig marad éles, mint a hagyományos fűrészláncok. Még rendkívüli igénybevétel esetén is megállja a helyét, amiről az aransárga fogak keményfém vágóélei gondoskodnak. A legmostohább

körülmények között is kitűnően teljesít, bármiről legyen is szó: pl. fahulladékok feldarabolásánál, betonnal szennyezett zsaludeszkáknál és még a talajjal érintkezés esetén is. Győződjön meg a teljesítményről! Mostantól kapható a STIHL szakkereskedőknél!

A STIHL fűrészláncok nemcsak a STIHL motorfűrészeken gondoskodnak a kimagasló vágásteljesítményről, hanem más gyártók motorfűrészsein is.